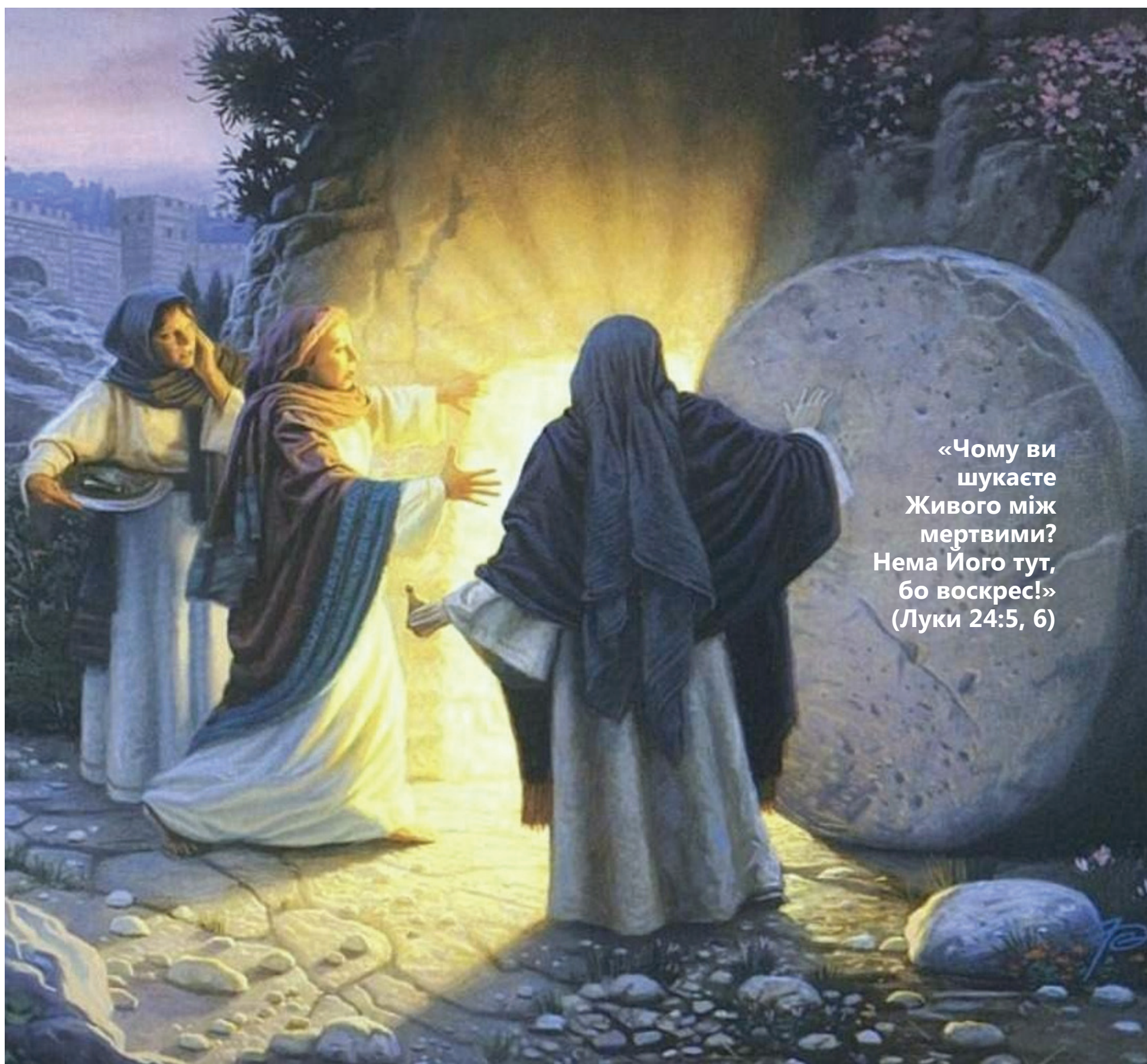

ВІЧНИЙ СКАРБ

«Чому ви
шукаєте
Живого між
мертвими?
Нема Його тут,
бо воскрес!»
(Луки 24:5, 6)

ДВІ
ГОРИ

3

П'ЯТА
ЗАПОВІДЬ

6

ТОЧКА
ДОТИКУ

8

НЕБЕЗПЕЧНИЙ
ПОЦІЛУНОК

11

Пасха наша – Христос

В'ячеслав Гончаренко

«...Адже наша Пасха, Христос, за нас принесений у жертву» (1 Кор. 5:7), – так у Новому Завіті апостол Павло пояснює значення Пасхи. Першу в історії Пасху звершили в старозавітні часи, коли ізраїльтяни були рабами в Єгипті. Таке повеління дав Сам Господь. Особливу роль у цьому обряді відіграв агнець, якого потрібно було заколоти в ніч перед виходом з Єгипту. Кров'ю агняця слід було помазати одвірки дверей у будинках. Слово Боже говорить, що тієї ночі ангел-губитель пройшов по Єгипту. У країні загинули всі первістки. Проте кров агняця на одвірках стала захистом від смерті: бачачи її, ангел-губитель не входив до будинків ізраїльтян. Заколений агнець став їхнім спасінням. Уранці вони залишили свої оселі в Єгипті й вирушили в Обітовану землю. Так раби стали вільними – Пасха звільнила їх. У ній був прихований глибокий сенс. Вона несла в собі прообрази майбутнього визволення від рабства гріха та смерті.

Ісус Христос став Агнцем, Якого Бог дав людям. Він помер на хресті, щоб викупити нас від гріхів. Його жертвовною Кров'ю будуть позначені серця тих, хто повернеться у Нього. Таким чином, людей, що вірять в Ісуса, не спіткає загибель, на яку приречений весь грішний світ. Їм не загрожує вічна смерть; їх очікують нове небо і нова земля, у яких проживає праведність, – так говорить Слово Боже (див. 2 Петра 3:13).

У І ст. н. е. на період святкування старозавітної Пасхи припало розп'яття і воскресіння Христа. Перед Своєю смертю Ісус зібрав Своїх учнів і сказав, що Він – пасхальний Агнець, Який буде заколений заради спасіння всього світу. Потім Юда зрадив Ісуса, і Він **«від грішників перетерпів таку наругу над Собою»** (Євр. 12:3). Його розп'яли на хресті. Кров Христа стала платою за наші гріхи, повністю задовольнивши Боже правосуддя, адже **«заплата за гріх – смерть...»** (Римл. 6:23). Замість грішних людей добровільно прийняв смерть невинний Агнець – Ісус. І завдяки Йому ми отримали Боже прощення замість засудження, Божу любов замість гніву: **«...А Божий дар благодаті – вічне життя в Христі Ісусі, Господі нашім»** (там само). Ось чому апостол Павло говорить: **«...Наша Пасха, Христос, за нас принесений у жертву»**. Пасха – це великий подвиг Ісуса Христа, звершений заради нашого спасіння. Пасха – це Його смерть і воскресіння заради нашого виправдання. Пасха – це перемога Божої любові над світом, гріхом і невір'ям. Пасха – велике свято для всіх, хто прийняв Ісуса Христа як свого Спасителя і Господа.

Дорогий друже, Ісус помер і воскрес заради тебе. Якщо ти запросиш Його увійти у твоє життя, то Він воскресне в ньому й Пасха стане і твоїм святом. Христос Воскрес! Воістину Воскрес!

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Христос воскрес із мертвих як Первісток серед тих, що сплять у земному поросі. Він став Реальністю, прообразом якої був сніп колихання. Він воскрес саме того дня, коли сніп колихання приносили перед Господом. Понад тисячу років євреї виконували цю церемонію. Люди збирали з полів перші колоски достиглого збіжжя, а коли приходили до Єрусалима на свято Пасхи, вони потрясли першим снопом перед Господом на знак своєї вдячності. Лише після цього служіння можна було починати жнива і збирати пшеницю в снопи. Принесений для Господа сніп символізував живих. Так і Христос, як перший плід, уособлював велике духовне жниво, котре буде зібране для Божого Царства. Його воскресіння – це образ і заповідь того, що всі померлі праведники воскреснуть. **«Бо коли віримо, що Ісус помер і воскрес, то й померлих в Ісусі Бог приведе з Ним»** (1 Сол. 4:14). Під час Свого воскресіння Христос визволив із могил багатьох в'язнів смерті. Землетрус, який

стався в момент Його смерті, відкрив їхні гроби, а коли Ісус воскрес, разом із Ним воскресло чимало людей. Це були Божі співпрацівники, які віддали життя, звідуючи істину. Тепер вони стали свідками Того, Хто воскресив їх із мертвих.

Під час Свого служіння на Землі Ісус повертав мертвих до життя. Він воскресив сина вдови, дочку юдейського начальника, а також Лазаря. Але вони не отримали безсмертя. Воскреснувши, вони і далі залишалися підвладними смерті. Що ж до тих, котрі вийшли з могил при воскресінні Христа, то вони воскресли для вічного життя. Вони вознеслися із Ним на знак свідчення Його перемоги над смертю і моголою. **«Ці люди, – сказав Христос, – більше не раби сатани. Я викупив їх, вивів їх із могил як первістків із мертвих, аби вони свідчили про Мою силу і перебували там, де Я. Вони вже ніколи не побачать смерті й не зазнають печалі»**. Ці воскреслі праведники увійшли до Єрусалима і з'явилися багатьом,

ВИБИРАЙ

У кожному з чотирьох Євангелій детально описані останні години життя Ісуса Христа. Погляньмо ж на обличчя тих, хто бачив, як помирив Син Божий. Вони добре знайомі нам, вони – не чужі, не тіні безіменних чоловіків і жінок. Вони – це ми. Ми бачимо розп'ятого Христа так само ясно, ніби самі стояли біля Голгофи двадцять століть тому. Ми бачимо Христа, Небесного Царя, Сина Людського, нашого Спасителя і Поручителя, Який помирає за нас на Голгофському хресті. Лобне місце вже не лякає нас. Голгофа – це життєво важлива частина Плану нашого спасіння. Вона наповнює наші серця піснею подяки.

Деякі з тих, хто бачив страту Христа, не змінили своїх переконань або остаточно вибрали ненависть і неприйняття. Серед них були Пилат, сповнений зарозумілості й малодушності; Ірод, хвалькувата людина, спіймана в пастку власних обіцянок; Каяфа, цинічний первосвященик, який горів у полум'ї позбавлених святості амбіцій, і Юда, що спрямував свою старанність у хибному напрямку, зламавшись під вагою власного бачення. Ці люди віч-на-віч зіткнулися з Ісусом біля хреста і занапали на Його, кожен по-своєму. Так вони занапали й себе.

Тут були й інші: Симон з Киринеї, покликаний нести хрест, який з радістю зрікає себе ради Христа; обережний Никодим, що несподівано вступив у запеклу боротьбу за свого Господа; хвалькуватий Петро, який згодом став

полум'яним проповідником Благої вістки; Іван, улюблений учень Господа; Марія, яка колись мала сім злих духів, але народилася наново, почувши Благую вістку про воскресіння; чесний сотник, який розгледів Справедливість серед несправедливості; розбійник, що боровся з болем на хресті, і Марія, яка народила вифлеємське Немовля. Усі ці люди зіткнулися віч-на-віч із Христом і зреклися себе, кожен по-своєму. І в цьому зреченні вони знайшли спасіння.

А на хресті помер Розп'ятий, «страдник, знайомий з хворобами», Який може наповнити наші серця миром і радістю, наші уста – прославленням, а наші тлінні тіла – життям. У час Своєї тимчасової поразки Він здобув найвеличнішу перемогу для тих з нас, хто прийме Його і цю перемогу.

Який вибір ви зробите, дізнавшись про Ісуса Христа? Адже розв'язання всіх ваших проблем залежить від цього вибору. Мир, радість і життя – з одного боку, конфлікти, печаль і смерть – з іншого, а межа, що їх розділяє, проходить біля Голгофи. Нехай кожен з вас стане на бік Христа. Ісус Христос, Син Божий, був страчений за вас. Сьогодні Господь пропонує вам найкраще у світі. Вибіріть це найкраще і живіть – у часі й у вічності.

підтверджуючи: «Христос воскрес із мертвих, і ми воскресли з Ним». Так була увічнена свята істина про воскресіння Ісуса. Воскресли святі свідчили про вірність слів: **«Померлі Твої оживуть, воскресне й Моє мертве тіло»** (Ісаї 26:19). З їхнім воскресінням сповнилося пророцтво: **«Тому пробудіться й співайте ви, мешканці пороку, бо роса Твоя – це роса зцілень, і земля викине мертвих»** (там само).

Для віруючих Христос – воскресіння і життя. У нашому Спасителеві життя, яке було втрачене внаслідок гріха, знову відновлене, оскільки Він має життя в Самому Собі, щоб оживляти всіх, кого захоче. Ісус наділений правом дарувати людям безсмертя. Життя, віддане за людство, Він знову приймає й дає людству. **«Я ж прийшов, – говорить Він, – щоб ви мали життя і щоб над міру мали»**. **«А хто питиме воду, яку Я йому дам, не матиме спраги повік, бо вода, яку Я йому дам, стане в ньому джерелом води, що тече в життя вічне»**. **«Хто їсть Моє тіло і п'є Мою кров, той має вічне життя, і Я його воскресну останнього дня»** (Івана 10:10; 4:14; 6:54).

Для віруючого смерть не має особливого значення. Христос говорить про неї як про коротку миттєвість. **«Хто збереже Моє слово, не побачить смерті повік!», «Не скуштує смерті ніколи»** (Івана 8:51, 52). Для християнина смерть – лише сон, мить мовчання і темряви. Життя сховане з Христом у Богові, і **«коли з'явиться Христос – ваше життя, тоді й ви з'явитесь з Ним у славі»** (Кол. 3:4).

Голос Того, Хто проголосив на хресті: «Звершилося!», почули й мертві. Він проник через кам'яні стіни гробниць і звелів тим, котрі спали в земному поросі, підвестися. Так само станеться й тоді, коли голос Христа пролунає з небес. Цей голос проникне в могили, відкриє їх, і мертві в Христі воскреснуть. При воскресінні Ісуса відкрилися лише деякі гробниці, але під час Його Другого приходу всі померлі праведники почують Його голос і вийдуть до славного вічного життя. Та сама сила, яка воскресила Христа із мертвих, воскресить Його Церкву і прославить її разом із Ним понад усяку владу і силу, понад усе, що існує не тільки в цьому світі, а й у майбутньому.

Приходи на Голгофу

Ольга Бокова

Приходи почаще на Голгофу – Здесь берет начало жизнь твоя, Здесь за мировую катастрофу Жертвой стала алая струя. Кровь безгрешных рук с креста струилась, Божий Сын, страдая, умирал... На Голгофе в Небо дверь открылась, Бог в любви спасенье людям дал.

Пусть твоя житейская тропинка Не обходит старого креста, Чтоб душа, как детская слезинка, От пороков стала здесь чиста. Счастья вдалеке искать не надо, Приходи сюда, и ты поймешь: Здесь оно, совсем с тобою рядом, У Христа исток его найдешь.

Здесь мечты и чаянья людские, Здесь надежда светлая веков – Во Христе, Чьи руки дорогие Мир спасли от пагубных оков. Пусть пройдут века, стирая даты, Но одно лишь может жизнь сказать: Подвиг, совершенный Им когда-то, Вечность не сумеет затерять!

ДВІ ГОРИ

Слово Боже говорить, що Бог і гріх – непримирнені. Доля людства, яке згрішило, коливалася на вагах. Чи має воно загинути? Місцем, де була остаточно вирішена його доля, стала наша планета, точніше, дві гори.

Сінай – велична гора з нерівними скелями, що височіє над великою рівниною. По цих вивітрених скелях колись ступали ноги Мойсея, ці скелі бачили силу Бога!

І інша гора – непідвладна часу Голгофа. Ця гора відчувала дотик ніг свого Творця, на ній Його розп'яли на грубо збитому хресті над землею, ближче до неба. Голгофа – відповідь Бога на зраду та гріх людства, на запитання про долю людини.

І хоч події, що відбулися на цих горах, здаються давніми, у них можна знайти спосіб розв'язання наших найглибших і найзаплутаніших внутрішніх проблем.

Річ у тому, що жодний технічний і науковий прогрес не зможе замінити нам колишню, нині зруйновану основу, на якій будувалося все духовне життя. Ми так і не розв'язали головних проблем людства – проблеми гріха, проблеми горя, страждання, смерті – і не зможемо зробити цього доти, доки в покорі не звернемося до Біблії. Тільки ця Книга і події на Сінаї та Голгофі допоможуть нам у цьому. Лише збагнувши, що відбулося на вершинах цих двох гір, ми дізнаємося, що Бог зробив заради нашої щасливої долі.

Рідко день минає без страшних аварій або катастроф – зіткнення автомобілів, кораблів або літаків. Життя може згаснути на суші, на морі та в повітрі. Може здатися, що із цим не можна нічого вдіяти, хіба що сумувати за померлими...

Проте Бога не можна застати зненацька. Навіть коли на горизонті праведного Всесвіту раптово виник гріх, Бог був готовий до майбутньої загрози. Він приготував певний план. У цьому Божому Плані спасіння людини є дві тісно пов'язаних між собою подій: Сінай і Голгофа. Аби зрозуміти Сінай, необхідно осягнути Голгофу, і навпаки: щоб осягнути Голгофу, необхідно зрозуміти Сінай.

Ходімо разом на гору Сінай. Я піднімався по тих скелях, де Мойсей зустрічався зі своїм Богом. І ось, стоячи тут, на вивітрених виступах вершин, я дивився вдалечінь, як вдивлявся 3500 років тому Мойсей у безкраї простори, що лежали перед ним.

Переді мною простягалася пустеля, де звершувалося символічне служіння, де в мініатюрі щодня розкривалася драма спасіння. Тут, у цій пустелі, стояла скінія, яку колись побудував Ізраїль за повелінням Самого Бога. Тут був і жертвник, і жертва – агнець.

Та навіщо агнець? Кому потрібна його смерть? Навіщо Бог заснував на місці поклоніння цей обряд служіння? Згадайте, що саме у святині священник двічі на день приносив агня, сповідував над ним гріхи народу і заколював тварину. Жорстоке і марне кровопролиття, скажете ви? Чи не припустився Бог помилки на Сінаї, яку Він мав виправити на Голгофі? Ні. Не було жодної помилки.

Повернімося до початку всіх початків – Слова Божого. Книга Буття, яку колись скептики відкидали з поблажливою усмішкою, тепер реабілітована не тільки археологами, але й фахівцями з ядерної фізики. Адже розщеплення ядра – це процес, протилежний творінню. Сьогодні до першої книги Біблії – Буття – ми можемо звернутися зі ще більшою довірою, ніж раніше.

У своїй первісній величі Адам аж до гріхопадіння вільно розмовляв зі своїм Творцем. Потім – трагедія гріха, що

сталася через вибір людини. Щойно це відбулося, щойно був зроблений вибір, Адам почав розуміти значення слів: **«Бо заплата за гріх – смерть»**. Що насамперед зробив Господь? Позбавив життя невинну тварину, щоб зробити з її шкури одяг і прикрити наготу Адама, який почав усвідомлювати свій стан (див. Бут. 3:21).

Гріх і смерть стали для Адама реальністю, особливо після смерті його сина Авеля від руки Каїна. Спробуйте уявити: уперше помирає рідна людина! Адам не мав жодних ілюзій. На відміну від нас, людей ХХ століття, він не міг виправдовувати гріх людською слабкістю або помилковістю суджень. Тоді Адам зрозумів те, про що через тисячі років писав апостол Іван: **«Гріх є беззаконням»** (1 Івана 3:4). Таке Боже визначення гріха (див. Римл. 4:15; 7:7; 1 Кор. 15:56).

...Схилами Сінаю Мойсей піднявся до Бога та провів з Ним сорок днів, після закінчення яких Господь вручив йому кам'яні скрижалі. Написані на них десять вічних принципів праведності – мірило моральності для людства. Ці принципи апостол Павло визнав **«святими, праведними і добрими»** (Римл. 7:12). А апостол Яків назвав їх **«законом свободи»** (Якова 1:25). Ісус же говорить про них просто – Мої заповіді (див. Івана 14:15).

Закон Божий не може спасти вашу душу. Він може тільки визначити, що є

гріхом, діагностувати і відкрити його нам. Закон – це лише дзеркало. Так назвав його Яків (Якова 1:23-25). Заповіді здатні вказати на причину нашого нещастя, нечистоту наших сердець і нікчемність наших думок, але вони не можуть очистити і змінити нас. Закон може перетворити серце не більше, ніж дзеркало – ваше обличчя. Я не можу зробити чистим своє обличчя за допомогою дзеркала – для цього потрібні мило і вода. А коли обличчя вмите, дзеркало, яке «засуджувало» мене, тепер «виправдовує» мене... Чим же викликана така зміна? «Це зробили вода і мило», – скажете ви і матимете рацію. Отже, Закон подібний до дзеркала. Він, як наставник, приводить мене, немічного, до ніг Христа – не тільки за очищенням, але й за силою і благодаттю, яких я потребу. Лише з їхньою допомогою я можу виконати Закон.

На Сінаї все це було представлено начоту. Бог написав на скрижалях забутий ізраїльтянами Закон і не вимагав послуху, не вказавши, як його виконати. У символах святині він представив прообраз Голгофи. Жертви, принесені патріархами від часів Адама і ізраїльтянами в пустелі, були лише тінню великої майбутньої події, тимчасовим явищем, яке свідчило людям, що жили до Першого приходу Христа, про істинного Агня та Його подвиг.

Пройдімо крізь століття до іншої гори – до пагорба, розташованого неподалік від Єрусалима. Його називали лобним місцем. Ми ж називаємо його Голгофою.

Саме тут Син Бога Живого терпів припинення і був оголошений злочинцем. Складно назвати все, що відбувалося тоді, слідством і судом: це був найбільший за всю історію людства судовий фарс, найважчий злочин, будь-коли скоєний людьми.

Проте там було дещо більше, ніж людські страждання, більше, ніж жорстокі глузування нікчемних людей: на плечі Христа лягла незмірна тяжкість гріхів усього світу, наших з вами гріхів.

Трохи далі, у саду, під оливковими деревами, у холодну вологу ніч, за день до цих подій Христос молився: **«Отче мій, якщо можливо, хай Мене обмине ця чаша; однак, не як Я хочу, а як Ти»** (Матв. 26:39). І настав жахливий момент! Небо з подивом дивилося, як полчища Люцифера – грішні ангели – з несамовитістю приречених напали на Ісуса. Якби тільки Він зараз згрішив устами Своїми! Тільки б відмовився від

боротьби! У ці хвилини доля заблудлого людства коливалася на вагах. **«Бо заплата за гріх – смерть»**, – так визначив Бог. Та чи має загинути все людство?

Ні! Син Божий вийшов із саду і дозволив нечестивим людям прибити Себе до хреста! Він умочив перо в криваве чорнило і простив ваші й мої гріхи, перекресливши їх!

Голгофа стала символом прощення. Навіть Бернардові Шоу забракло духовної проникливості, щоб осягнути весь сенс прощення. «Прощення, – говорив він, – це притулок для боягузів. Ми повинні оплачувати свої борги самі». Однак те, чого не міг зрозуміти Шоу, а з ним і тисячі інших, знав Бог. Коли Господь вирішив пробачити гріх і взяти його на Себе – хіба це свідчило про те, що Він дивився на гріх крізь пальці? Невже це слабкість з Його боку? Зовсім ні! Найбільшою справою, свідком якої була людина, стала Божа розплата за порушення Закону. Розплата, що робить слабку людину сильною. Однак Закон Божий, як і раніше, залишився актуальним – його неможливо скасувати. Стопни правосуддя в будь-якому суспільстві без закону і порядку впали б. Тому легковажність, з якою більшість християн прибиває до хреста Десять Заповідей – я говорю про це з жалем, – веде до того, що смерть Христа перетворюється на посміховисько.

Вас дивують ці слова? Проте вдумайтеся: який сенс помирати Христові, якби можна було скасувати Закон! У цьому незаперечному факті міститься реабілітація Закону і сила хреста. Ось що сказано в Писанні: **«Бо так Бог полюбив світ, що дав Свого Єдинородного Сина, щоб кожний, хто вірить у Нього, не загинув, але мав життя вічне»** (Івана 3:16).

Без Спасителя людина загинула б, «бо заплата за гріх – смерть». А «гріх є беззаконням». І те, що Христос помер замість нас, задовольняло вимоги Закону Божого. Якби Заповіді могли бути скасовані, то не було би потреби в Голгофі або вона стала б безглуздою трагедією.

Бог явив Свою дивовижну любов. Він дав згоду на смерть Свого Сина!

Хіба хрест не доводить, що моральний Божий Закон не може бути скасований? І чи не свідчить він про безмірну любов і милість Небесного Отця, Який задумав і здійснив такий план?

Саме це відбулося на Голгофі. Порушення Десяти Заповідей, проголошених на Сінаї, призвело до необхідності Голгофи. Немає потреби вибирати між Законом, даним на Сінаї, і благодаттю Голгофи. Євангеліє з'єднує їх в єдине. Обое говорять про одне: **«Бо заплата за гріх – смерть, а Божий дар благодаті – вічне життя в Христі Ісусі, Господі нашім»** (Римл. 6:23).

«Милість та правда спіткаються, справедливість та мир поцілуються» (Псал. 85:11). Закон і любов зустрілися на Голгофі!

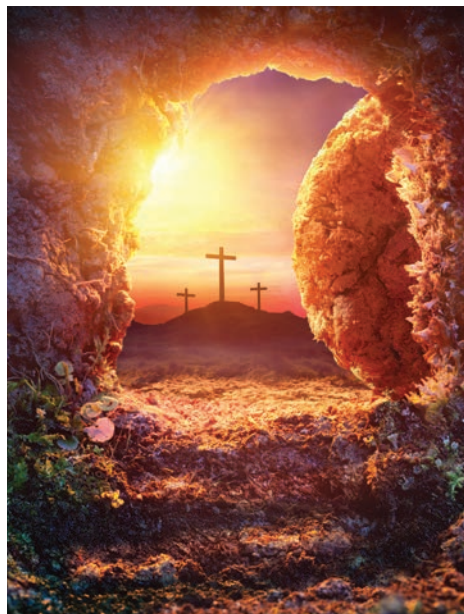
Д. Вандеман

«Християнин – це серце, через яке Христос являє Свою любов. Це голос, яким Христос говорить, і рука, через яку Він допомагає».

Аврелій Августин

«Ми ніколи не станемо кращими через ненависть або засудження. Ми змінюємося на краще завдяки прощенню, любові й вірі».

Джил Едвардс

ТАК ПИТИ ЧИ НЕ ПИТИ? -

Продовження

Абсолютна тверезість служителів. А як щодо священиків – служителів вищого статусу, ніж левити? **«А Господь промовляє до Аарона, говорячи: "Вина [йайін – в оригіналі] та п'яного напою [шехар] не пий ані ти, ані сини твої з тобою при вході вашім до в скинії заповіту, – щоб вам не померти. Це вічна поста- нова для ваших поколінь, і щоб розрізняти між святістю й між не- святістю, і між нечистим та між чистим, і щоб навчати Ізраїлевих синів усіх постанов, про що говорив до них Господь"»** (Левит 10:8-11).

Прихильники помірною пиття впевнено вкажуть на уточнення: «...при вході вашім до скинії заповіту». Мовляв, це винятковий момент, а в буденному житті для священиків не існувало обмежень. Проте служителі святилища взагалі не мали вживати алкогольних напоїв не лише на священній території скинії, а й у будь-якому іншому місці! Як існують підстави для такого твердження?

Щоденний прожиток служителів святилища становили переважно продукти десятини Господньої (на відміну від другої десятини) та первоплодів. Святе Письмо у багатьох текстах представляє списки продуктів Господньої десятини, наприклад: Чис. 18:26-31; 2 Хронік 31:4, 5; Неем. 10:37-40; 13:5, 12. Практично ці списки ідентичні. Ось тільки один із них: **«І зробив... велику комору, а туди давали колись... десятину збіжжя, молоде вино [тірош] та оливу, призначені заповіддю для Левитів... і священнічї принесення... І вся Юдея приносила десятину збіжжя і молодого вина [тірош], і оливи до скарбниці»** (Неем. 13:5, 12). Повторимо ще раз, *тірош* – означає лише чистий, непереброджений виноградний сік. Із напоїв, придатних для вживання левитами та священиками, у списку зазначений лише він.

А тепер звернемо увагу на повеління, котрим завершується один із цих списків: **«І будете їсти це на кожному місці ви та дім ваш, бо це нагорода для вас взамін за вашу службу в скинії заповіту»** (Чис. 18:26-31). У Синодальному перекладі сказано кон- кретно: «Ви можете есть это на всяком месте». Проте в оригіналі написано не просто «можете їсти», а в наказовій формі: «Будете їсти це», як і переклав Іван Огієнко.

А що собою представляли первоплоди? Писання не залишає місця здогадкам, яка провізія входила до групи первоплодів. Ось її перелік: **«Усе найкраще з свіжої оливи, і все найкраще з молодого вина [тірош] та збіжжя, їхні первоплоди, що вони дадуть Господеві, – Я віддав їх тобі»** (Чис. 18:12). **«І первопочаток наших діж, і наші приношення, і плід усякого дерева, молоде вино [тірош] та оливу спровадимо священикам до кімнати дому нашого Бога, а десятину з нашої землі Левитам»** (Неем. 10:38; див. також 2 Хронік 31:4, 5).

Отже, вино, принесене до святилища як початки, було молодим вином, тобто неперебродженим виноградним соком. Ось ще один текст, який пояснює, що входило в поняття початки: **«Не зволікай з приношенням від повноти врожаю і соку давяльні»**

(Вих. 22:28 – суч. укр. пер.). Ви чуєте? Не зволікай! У перекладі І. Огієнка – «не будеш спізнюватися». Навіщо такий поспіх? Про яке запізнення йдеться?

Безсумнівно, цей наказ Господній передусім стосувався питання невідкладної вірності Його повелінням. Але не тільки. Цілком очевидно, що йдеться про виноградний сік, отриманий з давяльні. І якщо забаритися принести його Господу, то він може перебродити, перетворившись на хмільне вино, не- придатне для споживання служителів святини.

Таким чином, ні двори Дому Божого, ні його комори не могли бути опоганені жодними алкогольними напоями. Уживане тут *йайін* тож саме з *тірош* – свіжовичавленим соком. *Шехар* теж не був ані міцним, ані хмільним напоєм, а свіжим і солодким. Ці продукти становили щоденний прожиток священиків та левитів. Для святих (відокремлених) усе мало бути святим і відокремленим, навіть їжа та пиття.

Значення слова «шехар»

Шехар – п'яний напій або пиво. Старозавітне слово «шехар», або сікера, як у Синодальному перекладі, викликає багато дискусій серед дослідників Біблії, особливо в полеміці про помірне вживання алкогольних напоїв, зокрема й щодо теорії вина одного виду. Більшість перекладів Святого Письма подає слово «шехар» як міцний чи навіть хмільний напій, або ж пиво і брагу.

Проте слово «пиво» – досить невдалий переклад, оскільки, як стверджує відомий археолог доктор богослов'я Майкл Хазел, немає археологічних свідчень на користь того, що в Ізраїлі за часів Мойсея виробляли пиво. Воно було добре знайоме єгиптянам і вавилонянам. У Вавилоні його виготовляли з ячменю та інших зернових з III ст. до н. е. Історія пивоваріння в Ізраїлі сягає VI ст. до н. е. Під час вавилонського полону, коли євреїв позбавили змоги займатися виноробством, до якого вони так звикли, деякі з нащадків Авраама взяли- ся до пивоваріння.

Солодкий напій. Як бачимо, слово «шехар» у різних перекладах Святого Письма неоднозначне й суперечливе. Пропонуємо іншу версію: *шехар*, як і *йайін* та *ойнос*, міг бути п'яним, а міг бути й безалкогольним, чистим, солодким напоєм, залежно від технології приготування. Як існують аргументи для підтвердження такої думки?

Багато сучасних дослідників погоджується з давніми свідченнями про те, що словом «шехар» називали солодкий напій, вироблений переважно з плодів фінікових пальм, і навіть фініковий мед. Не менш ніж 22 рази у Святому Письмі згадується вислів, який став афоризмом: **«Земля, що тече молоком та медом»** (див. Вих. 3:8, 17; 13:5). Більшість

вчених стверджує, що слово «мед» у цьому випадку означає не стільки бджолиний мед, якого не було в Палестині в такому достатку, скільки солодкий сироп, виготовлений з виноградного соку або фініків.

Тож коли у Святому Письмі йдеться про *шехар* як міцний напій, Господь відгукується про нього з обуренням. Однак Він Сам звелів вживати солодкий напій із фініків, чистий і безалкогольний *шехар* на подвір'ях Свого Дому.

ТЕОРІЯ КВАСНОГО ОДНОГО ВИДУ

Квасне в контексті свята Пасхи

Уперше в Біблії про заборону на квасне згадується в контексті Виходу євреїв з Єгипту та святкування ними Пасхи. Це був суворий закон, даний Самим Господом. Записаний він у книзі Вих. 12:15-20, у стислій формі – у Вих. 13:7: **«Опрісноки [в оригіналі – мацот] будуть їстися сім тих днів, і не побачиться в тебе квашене [хаме'ц], і не побачиться в тебе квашене [се'ор] в усім Краї твоїм!»** У цьому тексті вжиті три дуже важливі давньоєврейських слова:

• *«мацот, або мац'я»* – опрісноки.

Це прісні паляниці або коржі, замішані на воді. Протягом семи днів євреї мали їсти прісний хліб, або опрісноки;

• *«се'ор»* – закваска. Закваскою може бути будь-яка речовина, здатна спричинити бродіння. Це слово стосується всіх дріжджових або білкових речовин, що розкладаються; багато хто позначає таку речовину словом «фермент». Усе, здатне спричиняти бродіння, тобто *се'ор*, не мало бути в будинку та біля будинку в пасхальні дні;

• *«хаме'ц»* – квасне. Це продукти, що вже пройшли процес бродіння. У деяких перекладах *хаме'ц* передане словосполученням **«квасний хліб»** (Вих. 12:15; 13:7, пер. Короля Якова). Однак слова «хліб» немає в тексті оригіналу, тому точний переклад – просто квасне.

Таким чином, закон про святкування Пасхи вказує, які продукти не мали бути в будинках праведних ізраїльтян у пасхальні дні: жодна закваска й нічого квасного, тобто перебродженого.

Символізм опрісноків. Передусім ця заборона стосувалася дріжджового хліба. Сім днів на свято Пасхи євреї мали вживати лише прісний хліб. Чому таке суворе обмеження? Бо *се'ор* – закваска – символ гріха в біблійній символіці, а *хаме'ц* – щось квасне, переброджене – символ усього гріховного.

«Тому, усуньте стару закваску, щоб бути новим тістом, бо ви прісні, адже наша Пасха, Христос, за нас принесений у жертву. Тому святкуймо не в старій заквасці й не в заквасці злоби та лукавства, а в прісності щирості та істини!» (1 Кор. 5:7, 8).

Невинний заколений агнець – центральний елемент свята Пасхи – прообраз Жертви безгрішного Агнця Божого – Ісуса Христа, а опрісноки – прообраз святого, безвадного, без будь-якої тіні зла й гріха Його Тіла. Ось чому агнець на пасхальній трапезі представляли тільки з прісним хлібом – опрісноками.

Хаме'ц – «квасний» хліб на жертovníку

Особливі повеління щодо квасного були дані й у наказах про жертвоприношення. У вказівках для левитів Господь також категорично заборонив змішання будь-якої жертви, покладеної на жертovníк всеспалення, з квасним: **«Кожна хлібна жертва, яку принесете Господеві, не буде зроблена квашена [хаме'ц], бо все квашене [се'ор – закваска] й усякий мед – не спалили з нього огняної жертви для Господа. Як жертву первоплоду принесить її для Господа, а на жертovníка вона не приноситься на любі пахоці»** (Левит 2:11, 12).

Зауважте, що квасний чи дріжджовий хліб можна було приносити до святилища при мирній жертві (див. Левит 7:13) або на свято П'ятидесятниці як первоплід, але такий хліб не покладало на жертovníк: **«До першого дня по сьомім тижні відлічите п'ятдесят днів, та й принесете хлібну нову жертву для Господа. З ваших осель принесете два хліби колихання, – дві десяти ефи пшеничної муки будуть вони, будуть спечені квашені, первоплоди для Господа... І священник буде їх колихати разом із хлібом первоплодів, як колихання перед Господнім лицем, над двома ягнятами. Вони будуть святощі для Господа, для священника»** (Левит 23:16, 17, 20).

Ви бачите, наскільки акуратний священний текст щодо квасного? У жодному разі ці дріжджові хліби не покладалася на жертovníк! Жертви на жертovníку всеспалення в подвір'ї святини, як і пасхальне ягня, символізували безвадну, безгрішну, досконалу Жертву Агнця Божого Ісуса Христа. Тому до кожної жертви на жертovníк можна було докласти лише прісний хліб – символ святого, безгрішного Його Тіла. Отже, зрозуміло, чому Писання настільки категоричне щодо всього квасного.

Хамец – квасні напої

Ми розглянули значення слова «квасне» щодо борошняних виробів – *хаме'ц-хліб*. А як щодо квасних напоїв, як-от: *хаме'ц-вино*? Дивує, що слово «хаме'ц» – квасне – багато теологів визначають лише як квасний хліб, але ніяк не переброджене вино. Виявляється, що теорія вина одного виду недостатня без теорії квасного одного виду.

Чим аргументується теорія квасного одного виду? Деякі християни стверджують, що п'янке вино не

● може належати до розряду квасне, оскільки для його приготування не використовується *сео'р* – закваска, дріжджі.

Винні дріжджі. Проте сьогодні до-стеменно відомо, що хімічний процес під час бродіння і тіста, і вина спричи-няють одні й ті ж дріжджові бактерії. Навіть якщо до суслу (давлених ви-ноградних ягід) не додавати ніяких дріжджів, вино все одно вийде, оскіль-ки шкірочка виноградини покрита при-родною воскоподібною плівкою, на якій осідають частинки диких дріжджів, за-несених на неї вітром або комахами. Дріжджових клітин на одній ягіді буває до 10 мільйонів. Близько 1% з них нале-жать до різних видів винних дріжджів і за сприятливих умов швидко розмно-жуються, спричиняючи бродіння. Крім того, мікроорганізми, що викликають бродіння виноградного соку, гніздять-ся й у кісточках винограду. Запобігти бродінню можна, знищивши дріжджові грибки шляхом нагрівання або ретельно відфільтрувавши осад бродильної пуль-пи у свіжо відтиснутому соку.

Як бачимо, виноградний сік не потре-бує *сео'р* (закваски), бо потенційним се-о'р він може бути сам. Святе Письмо вказує на цю особливість досить ясно: **«Бо чаша в Господній руці, а шумли-ве вино повне мішаного, – і наливає Він з нього, усі ж беззаконні землі виссуть та вип'ють лиш дріжджі її»** (Псал. 75:9); **«Спокійний Моав від юнацтва свого, і мирний на дріжд-жах своїх, і не лито із посуду в посуд його, і він на вигнання не йшов, тому в нім його смак позо-стався, а запах його не змінився»** (Єрем. 48:11).

В обох наведених текстах використа-но слово «дріжджі» – *ше'мер* – осад від вина: **«І вчинить Господь Саваот на горі цій гостину з страв ситих, гостину із вин молодих, із шпикового товщу, із очищених [євр. *зака'к* – очищати, фільтру-вати] вин молодих»** (Ісаї 25:6). Чисті вина – відфільтровані від осаду, тобто неперіброджені, як і та *ойнос*,

Хаме'ц-напої в Писанні. Ось біблійні приклади використання слова «хаме'ц» саме для напоїв – вина та сікери: **«То він стримається від вина [йайін] та п'яного напою [шехар – в оригіналі], і не буде пити оцту винного [хаме'ц-йайін], та оцту з п'яного напою [хаме'ц-шехар], і жодного виноградного соку не пи-тиме, і не їстиме ані свіжого, ані сухого винограду. Усі дні посвячен-ня свого не буде він їсти нічого, що зроблене з винограду, від зернят аж до лушпиння»** (Чис. 6:3).

У цьому тексті перерахований весь спектр напоїв, заборонених для назо-реїв: це *йайін* – і п'янке вино, і безалко-гольний виноградний сік; *шехар* –

і солодкий фініковий напій, і п'янкий; навіть оцет з *йайін* і оцет із *шехар*!

У Септуагінті *хаме'ц-йайін* пере-кладено як оцет з вина; а *хаме'ц-шехар* – як оцет із сікери. Це міг бути і квас, саме цим словом І. Огієнко та Р. Турконяк переклали хаме'ц в іншо-му тексті: **«І сказав їй Боаз у час їди: "Підійди сюди, та з'їж хліба й замо-чи у квасі [хаме'ц, у Синодальному перекладі – уксус, у Септуагінті – оцет], шматок свій"»** (Рут 2:14).

Таким чином, словом «хаме'ц» мог-ли позначати і дріжджові борошняні вироби, і переброджені квасні напої. Тому заборона Божа на *хаме'ц* під час святкування Пасхи стосувалася не тіль-ки хліба, а й напоїв: п'яного вина, п'ян-кої сікери, оцту та квасу. У будинках пра-вовірних юдеїв у пасхальні дні не мало бути ані закваски (*сео'р*), ані квашеного хліба (*хаме'ц*), ані квасних напоїв (*хаме'ц*), зокрема й квасу та оцту.

✓ МОРАЛЬНО-ЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ КВАСНОГО ОДНОГО ВИДУ

Якщо прийняти теорію квасного од-ного виду, ігноруючи *хаме'ц-напої*, у деяких текстах Святого Письма вини-кають нерозв'язні морально-етичні суперечності.

Вино під час Причастя. Найбільш кричущими вони виявляються щодо вмі-сту чаші під час Тайної Вечері. Деякі при-хильники помірного пиття наважуються стверджувати, що чаша Господня місти-ла алкогольний напій, хоч Новий Завіт називає його плід виноградний, умисно уникаючи слова «вино». Чи прийнятна така думка з погляду моралі та етики?

• **Закваска – символ гріха.** Закваска й усе переброджене у Святому Письмі символізує все гріхове й нечисте, про що ми вже говорили (див. 1 Кор. 5:7, 8). Як могло таке п'янке вино вказувати на Кров безгрішного Спасителя?

• **Чотири чаші Седер Песак.** На пасхальній Вечері під час Седер Песак представляли чотири чаші з ви-ном – це не наш ковточок виноградного соку на Причасті. Кожен присутній мав випити вміст кожної чаші, і це означало, що він міг випити від 1,7 л вина... Якби це було алкогольне вино, якими після такого пиття пішли б до Гефсиманії учні Ісуса? А Сам Ісус? Той Самий, Котрий відмовився на Голгофі під час смертель-них мук випити знебодювальний п'ян-кий напій, хоч саме в Його ситуації це дозволялося: «Дайте напою п'яного тому, хто гине, а вина – гірководим: він вип'є... і муки своєї вже не пам'ятатиме» (Прип. 31:6, 7).

• **Етиловий спирт в чаші Господній?** Усі алкогольні напої: вино, пиво або горілка – містять етиловий спирт. Це

наркотик і токсична речовина, отру-та, яка вражає кожну клітину організму й до якої розвивається звикання та за-лежність. Навіть найменші її дози здат-ні викликати цілу серію органічних і психічних ушкоджень. Подаючи чашу з алкогольним вином, що містила цю от-руту, чи міг Христос сказати: «Це кров Моя»?

• **Один ковток алкоголю.** Є тип лю-дей, котрі мають генетичну успадковану схильність до алкоголізму, їм достатньо одного ковтка спиртного, щоб у них з'я-вилася згубна пристрасть, здатна їх по-губити. А якщо цей ковток зроблений під час Причастя, де вмістом чаші було алкогольне вино? Практично всі люди роблять перший ковток, бо хтось запро-понував їм випити. А якщо цим «хтось» виявився пастор чи священник, що роз-носив чашу під час Вечері Господньої? Тому істина в тому, що вино, запро-поноване Ісусом на Тайній Вечері, було плодом виноградним – чистим, непере-бродженим виноградним соком.

Вино та сікери в ролі литої жерт-ви. Ось ще кілька текстів, тлумачення котрих неможливо сприйняти з погля-ду моралі та етики, якщо заперечити, що квасне стосувалося й напоїв: **«Це – стало цілопалення, принесене на Сінайській горі на пахощі любі, ог-няна жертва для Господа. А литя жертва його – чверть гіна для одно-го ягняти. У святині принесеш литу жертву вина [шехар – в оригіналі] для Господа»** (Чис. 28:6, 7); **«Це – цілопалення, пахощі любі, огняна жертва для Господа. А їхні литі жертви: півгіна вина [йайін – в оригіналі] для бика, а третина гіна для барана, а четвертина гіна для ягняти»** (Чис. 28:13, 14).

Отож, згідно з теорією квасного од-ного виду, виходить, що на жертву, по-кладену на жертвник всеспалення у дворі святилища, виливали спиртні на-пої? Запах від такої жертви, про який Сам Бог сказав: «пахощі любі», бо він мав вказувати на досконалий Агня – Божого Сина, – розходився по дворах святилища алкогольними випарами, і всі вдихали їх та хмеліли? Безумовно, такими «пахощами» не могла бути представлена бездоганна, найсвятіша Жертва безгрішного Сина Божого.

Вище ми переконалися, що на свя-щенній території скінії в присутності видимої слави Великого «Я є» не було нічого хмільного й нікого захмелілого. Тут, у цій дивовижній святості, не могло бути місця для алкогольних випарів.

Універсальна заборона на будь-я-кий «хаме'ц». Для того щоб вірні Божі діти не наважилися помислити про щось подібне, Господь дав ще одну універсальну заборону. Вона повто-рюється двічі в книзі Вихід і стосується всього, що тільки може бродити й ски-сати, – не тільки хаме'ц-хліба, а й будь-якого виду хаме'ц-квасного, зокрема і вина, і п'яного напою: **«Не будеш при-носити при квасному [хаме'ц] крові жертви Моєї»** (Вих. 23:18; 34:25 – пер. Давида Іосіфона).

✓ ДАВНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЗБЕРІГАННЯ ВИНОГРАДНОГО СОКУ

Твердження, що в біблійні часи не-можливо було вберегти виноградний сік від бродіння – це третій найпоширені-ший аргумент, на який спираються при-хильники помірного вживання спиртних напоїв, щоб захистити свою позицію. Однак стародавні римські письменни-ки докладно пояснюють різні технології, які тоді застосовували до щойно відтис-нутого виноградного соку, щоб запобіг-ти його бродінню. У ті часи вже існува-ли методи, як зберегти вино солодким не менш ніж рік. Як це не парадоксаль-но звучить, однак було складніше збе-регти п'янке вино від зіпсуття (цвілі, гір-коти та неприємного запаху), ніж чистий виноградний сік! Більше того, для кра-щого зберігання алкогольного вина в нього додавали безалкогольний вино-градний сік!

Відомий римський агроном І ст. н. е. Колумелла, сучасник апостолів, описує у своїх творах кілька методів зберіган-ня чистого виноградного соку протягом року й більше! Наведемо деякі з них.

• **Застосування холоду.** Колумелла, знаючи, що виноград-ний сік не бродить, якщо його тримати

в холоді й без доступу кисню, писав, що треба робити для того, щоб виноград-ний сік тривалий час був таким солод-ким, як свіжий. Після відтиснення вино-граду, – радив він, – необхідно налити виноградний сік в амфору, закоркувати й засмолити; потім опустити її в цистер-ну з холодною водою так, щоб вся ам-фора була у воді. Через 40 днів її мож-на було дістати. Такий сік був солодким протягом року.

Пліній (І ст. н. е.) теж рекомендував: щойно виноградний сік виляють із ча-вила в бочки, їх слід тримати у воді до середини зими, доки не встановиться холоднеча.

• **Кип'ятіння або випарювання.** Надійним, простим і не особливо об-тяжливим, а тому найпоширенішим ме-тодом збереження виноградного соку було його кип'ятіння. Виноградний сік уварювали й випарювали приблизно на одну десяту, одну третину чи навіть на-половину. У такому стані він нагадував сироп, густий мед чи навіть желе. Іноді воно бувало настільки густим, що його доводилося зіскрібати зі стінок посу-ду. Таке згущене вино вміщували в чисті посудини, запечатували – і воно мог-ло зберігатися довгий час. Вина в старо-давні часи більше нагадували сироп, їх часто називали медом.

• **Зберігання легко відтиснуто-го соку.** Легко відтиснутий виноград-ний сік, який не пройшов процес вичав-лювання пресом, можна було з успіхом зберігати тривалий час, оскільки такий сік з високим вмістом глюкози не містив білка з кісточок і шкірок винограду, а тому не бродив.

• **Зберігання відфільтрованого соку.** Мікроорганізми, що викликають бродін-ня виноградного соку, гніздяться в шкір-ці та кісточках винограду. Щоб запобігти бродінню, потрібно видалити дріжджові грибки шляхом нагрівання або ретельно відфільтрувати осад бродильної пульпи зі свіжо відтиснутого соку.

У Бога завжди був тверезий останок, мале стадо (Луки 12:32). Божий дорогий Останок – це люди, до вуст яких не входить жодний міцний напій, бо вони **«рід вибраний, царське свя-щенство, святий народ, прид-баний»** (1 Петра 2:9). Ці царі не п'ють алкогольне вино, оскільки їхній Цар царів заборонив їм ро-бити це: **«Не царям... вино, не царям»** (Прип. 31:4). Ці священни-ки не п'ють нічого перебродже-ного, бо їхній Первосвященник за-боронив їм уживати це: **«Вина та п'яного напою не пий»** (Левит 10:9). Ці назореї – особли-вий, відокремлений, святий на-род – ніколи не бувають захмелі-лими, тому що їхній Святе (Лк. 1:35) звелів їм **«струмуватися від вина та п'яного напою»** (Чис. 6:3).

За книгою Ольги Стасюк
«Так пити чи не пити?»
(повну версію шукайте на сайті
olgastasyuk.com)

Бог не устал

Над нами те ж, как древле, небеса,
Что так же льют нам благ своих потоки,
И в наши дни творятся чудеса,
И в наши дни являются пророки.

Не истощил Господь Своих даров,
Не оскудел верховной благодатью –
Он все творит, и Библия миров
Не замкнута последнею печатью.

Кто духом жив, в ком вера не мертва,
Кто сознает всю животворность Слова,
Тот всюду зрит наитье Божества
И слышит, что речет Иегова.

И, разогнав кудесничества чад,
В природе он усмотрит святость чуда,
И не распнет он Слово, как Пилат,
И не предаст он Слово, как Иуда.

И брата он, как Каин, не сразит,
Гонимого с радушной лаской примет,
Смирением надменных пристыдит
И слабого и падшего подымет.

Не унывай, о малодушный род!
Не падайте, о племена земные!
Бог не устал – Бог шествует вперед;
Мир борется с враждебной силой змия.

Владимир Бенедиктов

«Панувати над своїм духом означає дисциплінувати себе, опиратися злу, узгоджувати кожне слово і кожний учинок з великим Божим мірилом праведності. Хто навчився панувати над своїм духом, той стоятиме вище образ, невдач і роздратування, на які ми щоденно наражаємося, так що вони більше не затмають його настрою».

Е. Уайт

«У питаннях сумління душа має залишатися вільною. Ніхто не повинен панувати над розумом іншого, думати за іншого або вказувати комусь, що він має робити. Бог дає кожній душі свободу мислити і чинити за власним переконанням. "Кожен із нас сам за себе дасть відповідь Богові". Ніхто не має права позбавляти іншу людину її індивідуальності. У всіх справах, де йдеться про принцип, "нехай кожен за власною думкою тримається власного переконання"».

Е. Уайт

П'ЯТА ЗАПОВІДЬ

«Шануй свого батька та матір свою, щоб довгі були твої дні на землі, яку Господь, Бог твій, дає тобі!» (Вих. 20:12).

Починаючи вивчення Божого Закону, ми розмірковували про його важливу особливість: Десять Заповідей є корінням сім'ї, ідеалом для кожного її члена, а також основою добробуту і розвитку всього суспільства. Заповіді Божі – це чітке і ясне відкриття волі Бога, втілення Його Божественної Сутності, виявлення Його премудрості й любові; це правила, завдяки яким підтримуються порядок і дисципліна як на Небі, так і на Землі. Також зазначалося, що кожна із заповідей Декалога дуже велика і її можна застосувати у всіх сферах людського життя. Заповіді регулюють наші стосунки з ближніми; дотримуючись Закону, ми виражаємо свою любов до Бога.

П'ять із Десяти Заповідей Божого Закону певною мірою стосуються сім'ї. Це – друга (Вих. 20:4-6), четверта (вірші 8-11), п'ята (вірш 12), шоста (вірш 14) і десята (вірш 17) заповіді.

Четверта заповідь звертає нашу увагу на Творця сім'ї та на благородне походження людини. Ми – не продукт еволюції, а творіння рук Усемогутнього Бога. Ця заповідь наказує нам працювати і відпочивати, шанувати й любити Бога (див. також Матв. 22:37; П. Зак. 6:5). Вона регулює взаємини кожного члена сім'ї з Богом, а також керує духовною, фізичною та матеріальною сферами життя родини.

П'ята заповідь Божого Закону наказує дітям шанувати і любити батьків. Стосунки в родині між дітьми й батьками – це прообраз взаємин між людиною та Богом.

Що станеться з тими, хто шануватиме Бога і служитиме Йому? (Вих. 23:25, 26). Їх супроводжуватимуть матеріальні й духовні благословення, і «число днів» їх Він «доповнить». А що станеться, якщо ми шануватимемо своїх батьків? (Вих. 20:12). Слово Боже говорить, що довгими будуть наші дні на Землі (див. також П. Зак. 5:16). Шанувати Бога (див. Мал. 1:6) і поважати батьків надзвичайно важливо. Це взаємопов'язано та дає рясні благословення.

З тим, що наказує п'ята заповідь, – «шануй свого батька та матір свою», – погоджуються і віруючі, і невіруючі. Усі релігії світу навчають шанувати батьків. Принципи поваги до батьків і турботи про їхні потреби прописані в усіх конституціях світу.

Слово Боже говорить, що серед Десяти Божих Заповідей немає ні більшої, ні меншої – усі однаково важливі,

святі, досконалі, незмінні, вічні, праведні й добрі, як і наш Творець і Законодавець (Якова 4:12). Апостол Яків у своєму Посланні також звертає увагу на рівноцінність Божих Заповідей (Якова 2:10, 11). За аналогією з наведеним у вірші 11 порівнянням замінимо згадані в ньому шосту і сьому заповіді, наприклад, на четверту і п'яту: «Бо Хто сказав: Пам'ятай день суботній, щоб святити його, – Той сказав і: Шануй свого батька та матір свою. Коли ж шануєш батька та матір, але не пам'ятаєш дня суботнього і не святити його, ти став порушником Закону». Або навпаки: «Коли ти пам'ятаєш день суботній і святити його, а свого батька та матір свою не шануєш, ти став порушником Закону». Які б

заповіді ми не згадали в цьому вірші, висновок залишиться незмінним: **«Бо хто весь Закон виконує, а зрештеш в одному, той став винним у всьому»** (Якова 2:10). Ця авторитетна заява Біблії підтверджується життєвим досвідом і тому справедлива. Немає необхідності порушувати всі цивільні закони, щоб бути засудженим, досить і одного злочину. Ланцюг розривається, коли пошкоджується тільки одна ланка. Одна неправильно взята нота порушує всю гармонію твору. Одна ложка дьогтю псує всю бочку меду, а тріщина, що з'явилася тільки в одному місці, робить непридатним усе дзеркало. Так і той, хто, дотримуючись заповідей, порушить будь-яку з них, стає винним у порушенні всього Закону.

У Псалмі 103:20-22 Давид малює яскраву пророчу картину: у неосягнутому Небесному Царстві ангели Божі й усі жителі незлічених світів, що люблять Бога, прославляють Його, виконуючи Його волю і підкоряючись Йому. Увесь Всесвіт наповнений духом пошани та послуху. Так має бути і на Землі. Без пошани, без любові не буде послуху, а без послуху не буде й пошани. Біблія говорить, що послух без любові подібний до дзвону міді (1 Кор. 13:1-3), тобто це порожній звук. Тому, якщо ми любимо Господа і хочемо жити з Ним вічно в Його Царстві, нам потрібно за час нашого земного життя навчитися шанувати та слухати Бога. Навчання проходить в інституті сім'ї і в інституті Церкви, які Бог заснував заради добра Свого народу.

Розмірковуючи над п'ятою заповіддю, яка наказує дітям шанувати своїх батьків, ви можете запитати: чому ця заповідь нічого не говорить про обов'язок батьків любити своїх дітей і дбати про них? На перший погляд здається, що повеління, дане в ній, однобоке. Проте це не так. У п'ятій заповіді закладений дуже глибокий зміст.

По-перше, у кожному створеному живому істоту – звірів, риб, птахів, комах, плазунів – Творець заклад почуття любові та прагнення піклуватися про своє потомство (Екл. 3:11). Якщо тварини роблять це, керуючись своїм інстинктом, то людина проявляє любов до своїх дітей і дбає про них, керуючись розумом і почуттями.

По-друге, Бог дуже мудро створив сім'ю. У кожній родині є представники щонайменше трьох поколінь. Перше покоління – дідуся й бабусі. Друге – тато і мама; третє – діти й онуки. Діти спостерігають за тим, як тато й мама виявляють повагу до дідуся і бабусь, як піклуються про них, і навчаються в батьків послуху і поваги до старших, до тата й мами. Своєю особистим

прикладом батьки вчать дітей послуху та поваги до інших і одночасно прищеплюють їм послух Богові.

У Нагірній проповіді Ісус Христос згадав про золоте правило життя (Матв. 7:12). Ось як це правило звучить у світлі п'ятої заповіді: «Отже, все, що тільки бажаєте, щоб чинили вам ваші діти, так чиніть і ви з вашим батьком і матір'ю, бо в цьому Закон і Пророки». Отже, шанувати Бога і батьків, виявляти послух їм і Богові однаково важливо. Результатом такої поведінки стануть благословення і вічне життя.

П'ята заповідь Божого Закону стосується і дітей, і батьків різного віку. Адже кожен з нас – чийсь син чи чиясь дочка; багато з нас – батьки і матері. Ми часто не зважаємо на те, що батьки й діти тісно пов'язані одне з одним і мають певні права та обов'язки. Ми забуваємо, що права й обов'язки як батьків, так і дітей визначив Сам Творець сім'ї. Він прописав їх у Своему Законі як умову щастя (див. Ісаї 48:18).

Парадокс полягає в тому, що кожен бажає, щоб його сім'я була щасливою, але не кожен хоче виконувати свої обов'язки й умови, від яких це щастя залежить. Ось чому всі щасливі сім'ї щасливі однаково, а кожна нещасна сім'я нещасна по-своєму.

Біблія навчає, що сімейні узи – найтісніші й найніжніші з усіх, які тільки є на Землі. Вони святі. Такий задум Творця сім'ї. Призначення родини – бути благословенням для кожного її члена і для суспільства в цілому. У книзі Приповістей записана така порада: **«Над усе, що лише стережеться, серце твоє стережи, бо з нього походить життя»** (Прип. 4:23). Якщо джерелом життя людини є розум, який потрібно берегти, то джерелом життя суспільства є сім'я. Суспільство складається з родин, які потрібно оберігати «над усе, що лише стережеться». Адже життєвий досвід доводить: яка сьогодні сім'я, такими завтра будуть суспільство, держава і церква. Їхнє майбутнє безпосередньо залежить від способу життя й моралі покоління, яке виховується в сім'ї.

Перша книга Біблії – Буття. Перед нашим поглядом постає велична картина творіння Землі й першої людської сім'ї. Остання книга Слова Божого – Об'явлення, і перед нами з'являються картини майбутнього: нове небо і нова земля, Новий Єрусалим, місце зустрічі Бога і Його народу. А між книгою Буття і книгою Об'явлення відображені сцени Великої боротьби між Христом і сатаною. У центрі цього вселенського конфлікту – ми і наші сім'ї. Сім'я, яка належить Христу за правом творіння, стала головною мішенню диявола. Боротьба точиться за кожную родину, за кожного її члена, за кожного з нас!

Ісус прийшов на Землю, щоб спасти наші сім'ї. За Його задумом християнська сім'я має бути кутком раю на Землі. Як досягти цього високого стандарту? Як зберегти щастя сім'ї?

Володимир Алексєєнко
Продовження
в наступному номері

ТВ-програма на КВІТЕНЬ (31.03 – 06.04)*

HOPE.UA

НЕДІЛЯ 31 БЕРЕЗНЯ

07:00 Біблія продовжує говорити
07:30 2Я – одне життя
08:30 Дорогами християнства
09:10 Сложных текстов нет
09:30 Є проблема
10:00 Малюваки
10:40 Статус МАМА
11:00 2Я – одне життя
12:00 Богослужіння
13:20 ЛоМастер
13:40 Рожеві окуляри
14:00 Друге дихання із Сергієм Степанюком
15:00 В гостях у Добрячка (сурдо)
15:20 Біблія продовжує говорити (сурдо)
15:50 Помолитесь за меня
17:00 Так чи Інакше
18:00 Є проблема
18:30 ...є Любов
19:00 Диагноз: здоров'є
19:20 Інша сторона
20:00 Статус МАМА
20:30 Рожеві окуляри
21:00 Вісті Надії: тиждень
21:40 Мозаїка батьківства
22:00 Удивительные факты
23:00 Реформація.500

ПОНЕДІЛОК 1 КВІТНЯ

07:00 Ранок Надії
08:00 2Я – одне життя
09:00 Ранок Надії
10:00 Реформація.500
11:00 Ранок Надії
12:00 ...є Любов
12:30 Біблія продовжує говорити
13:00 Філософський камінь
13:20 Вісті Надії: тиждень
14:00 Малюваки
14:20 Статус МАМА
14:40 The Efir
15:20 Інша сторона (сурдо)
16:00 Удивительные факты
17:00 Так промовляє Біблія
17:40 Сложных текстов нет
18:00 Диванчик
18:15 Філософський камінь

18:30 Статус МАМА
19:00 В контексті
20:00 Інша сторона
20:50 КоМарко
21:00 Сложных текстов нет
21:20 Дорогами християнства
22:00 Нагорная проповедь и современная этика
22:40 Філософський камінь
23:00 Так чи Інакше

ВІВТОРОК 2 КВІТНЯ

07:00 Ранок Надії
08:00 ...є Любов
08:30 The Efir
09:00 Ранок Надії
10:00 Дорогами християнства
10:30 Рожеві окуляри
11:00 Ранок Надії
12:00 В контексті
13:15 Філософський камінь
13:30 Є проблема
14:00 ПроФіTime
14:20 Інша сторона
15:00 2Я – одне життя (сурдо)
16:00 Вісті Надії: тиждень
16:40 Так чи Інакше
17:40 В контексті
18:30 Так промовляє Біблія
19:00 Знайомтесь – дикі тварини
19:30 Помолитесь за меня (LIVE)
20:30 Реформація.500
21:00 2Я – одне життя
22:00 Друге дихання із Сергієм Степанюком
23:00 Помолитесь за меня

СЕРЕДА 3 КВІТНЯ

07:00 Ранок Надії
08:00 Так чи Інакше
09:00 Ранок Надії
10:00 Помолитесь за меня
11:00 Ранок Надії
12:00 Біблія продовжує говорити
12:30 Друге дихання із Сергієм Степанюком
13:30 Так промовляє Біблія
14:10 2Я – одне життя
15:00 Рожеві окуляри (сурдо)

15:20 Притчи рабби Иисуса (сурдо)
16:00 Помолитесь за меня
17:00 The Efir
17:30 Є проблема
18:00 В контексті
19:00 Так чи Інакше
20:00 Рожеві окуляри
20:20 Біблія продовжує говорити
20:50 КоМарко
21:00 The Efir
21:30 Дорогами християнства
22:00 Статус МАМА
22:40 Нагорная проповедь и современная этика
23:00 Богослужіння

ЧЕТВЕР 4 КВІТНЯ

07:00 Ранок Надії
08:20 Інша сторона
09:00 Ранок Надії
10:00 2Я – одне життя
11:00 Ранок Надії
12:00 Дорогами християнства
12:30 Біблія продовжує говорити
13:00 Статус МАМА
13:30 Малюваки
14:00 В контексті
15:00 Є проблема (сурдо)
15:30 Сложных текстов нет (сурдо)
15:50 The Efir
16:20 Філософський камінь
16:40 Інша сторона
17:20 Так промовляє Біблія
17:50 Біблія продовжує говорити
18:20 Вісті Надії: тиждень
19:00 Друге дихання із Сергієм Степанюком
20:00 Сложных текстов нет
20:30 Є проблема
21:10 Мозаїка батьківства
21:30 Так промовляє Біблія
22:00 Так чи Інакше
23:00 Удивительные факты

П'ЯТНИЦЯ 5 КВІТНЯ

07:00 Ранок Надії
08:00 В контексті
09:00 Ранок Надії

10:00 Друге дихання із Сергієм Степанюком
11:00 Ранок Надії
12:00 Біблія продовжує говорити
12:30 Вісті Надії: тиждень
13:10 Малюваки
13:30 Реформація.500
14:30 2Я – одне життя
15:20 Богослужіння (сурдо)
16:10 Друге дихання із Сергієм Степанюком
17:10 Сложных текстов нет
17:30 В контексті
18:30 The Efir
19:10 Рожеві окуляри
19:30 Суботній вечір
20:20 Нагорная проповедь и современная этика
20:50 КоМарко
21:00 Сложных текстов нет
21:20 2Я – одне життя
22:20 Біблія продовжує говорити
23:00 Суботній вечір

СУБОТА 6 КВІТНЯ

07:00 Ранок Надії
08:00 В контексті
09:00 Ранок Надії
10:00 Друге дихання із Сергієм Степанюком
11:00 Ранок Надії
12:00 Біблія продовжує говорити
12:30 Вісті Надії: тиждень
13:10 Малюваки
13:30 Реформація.500
14:30 2Я – одне життя
15:20 Богослужіння (сурдо)
16:10 Друге дихання із Сергієм Степанюком
17:10 Сложных текстов нет
17:30 В контексті
18:30 The Efir
19:10 Рожеві окуляри
19:30 Суботній вечір
20:20 Нагорная проповедь и современная этика
20:50 КоМарко
21:00 Сложных текстов нет
21:20 2Я – одне життя
22:20 Біблія продовжує говорити
23:00 Суботній вечір

НАДІЯ

ТЕЛЕКАНАЛ

НА СУПУТНИКУ

ASTRA 4A

У КАБ. МЕРЕЖАХ

ВАШОГО МІСТА

SMART TV

НА МОБ. ДОДАТКАХ

LG, PHILIPS, SAMSUNG

IOS, ANDROID

0 800 30 20 20

Безплатно по Україні

Молитовна підтримка
Розмова зі священнослужителем
Сімейна консультація
Запитання, побажання та пропозиції

contact@hope.ua
а/с 36, Київ - 71,
04071 Україна

contact-hope

Вивчайте Біблію
разом з нами online на сайті
BIBLE.UA

«Ті, хто очікує»

Документальний фільм
про адвентистів з інформаційним
буклетом*

Їхня численність по всьому світу в більш ніж 200 країнах становить близько 25 млн людей та продовжує стрімко зростати з кожним роком. Вони вважають, що Біблія — це Слово Живого Бога, ведуть активну благодійну діяльність, приділяють велику увагу фізичному та духовному здоров'ю. Чому ж вони називають себе «Ті, хто очікує»?

30 грн

*Кількість примірників обмежена

1 DVD// Мова: укр/рос.

Замовити диски ви можете за телефонами гарячої лінії або за адресою: zakaz@hope.ua; а/с 36, Київ - 71, 04071, Україна

*Можливі зміни. Актуальна програма на сайті hope.ua. Телеканал залишає за собою право внесення змін до телепрограми.

Дім світла

На морських берегах є корисні споруди – маяки. Англійською мовою маяк – *lighthouse*, що дослівно перекладається як «дім світла». Вогні маяка – важливий орієнтир для кораблів, що бажають пристати до берега. Його світло допомагає іншим обійти мілини й рифи. Таким «домом світла» стає кожен, хто вибирає життя з Христом. Він не тільки наповнює своє життя Божим світлом, але й своїм прикладом спонукає інших до змін у житті.

Будь-хто з нас може стати такою людиною-маяком, якщо захоче. Тоді наше життя – яким би звичайним воно не здавалося – матиме особливе значення не тільки в очах людей, але і в Божих очах. Яскравою стане не тільки наша юність – зрілі роки також матимуть особливий сенс. Осяяні Божим світлом, ми не тільки чинитимемо мудро, але й зможемо передавати це світло – Божу істину й любов – своїм дітям, друзям і навіть ворогам, які, дивлячись на сяюче в нас світло, перестануть бути ворогами.

Багато хто з нас хоче залишити після себе те, про що пам'ятатимуть наступні покоління. Одні прагнуть побудувати на землі свою «імперію» – у бізнесі, політиці, мистецтві... Інші намагаються залишити слід в історії, на голлівудській Алеї слави або потрапити до списку найбагатших людей планети. Треті вважають цю планку занадто високою та пливуть за течією. Проте для послідовників Христа вона занадто низька. Їхня мета – значно вища: залишити після себе не матеріальні блага, а дещо більше. Якщо ми намагаємося йти за Христом, щодня наповнюємо своє життя Божим світлом і передаємо його іншим, отже, ми живемо не марно.

Андрій Кисельов

ТОЧКА ДОТИКУ

Хто з нас не бажає доторкнутися до іншої реальності, отримати від Бога відповідь на прохання про допомогу, переконатися в тому, що Господь поруч, що Він бере участь у нашому житті? Багато хто намагається це робити, але виходить не в усіх. Чому ж не всі отримують відповіді на свої молитви?

Аби пережити політ, потрібно сісти в літак. Треба залишити тверду землю, до якої ми звикли, і довіритися мудрості конструктора, майстерності пілота, небу й законам фізики. Відчуваючи щось нове, ми змінюємо своє життя, починаємо жити згідно з новими правилами. Цей принцип можна застосувати і до духовної сфери.

Щоб побачити, як Бог діє в нашому житті, потрібно довіритися Йому і чинити за Його правилами. Так було завжди. «Батько віри» Авраам залишив столицю – місто Ур, центр тодішньої цивілізації, – і пішов туди, куди сказав Бог. Біблія говорить, що Авраам став другом Бога, від якого в Нього не було секретів (див. Бут. 18:17).

Ми не прагнули б пізнати Божу реальність, якби нас повністю влаштовувало життя без Бога. Те, що ми молимося, просимо про Його надприродну допомогу, силу, любов, доводить: життя без Бога не може бути щасливим. Вибір – за нами.

ШАНС

Свобода вибору – невід'ємне право кожної людини. Добре, якщо вона користується цим правом собі на добро. Що вам відомо про Давида, одного з героїв Біблії? Він переміг у сутичці з Голіатом, скажете ви. Ким був Голіат, його супротивник? Могутній велетень, силач у бойових обладунках. Давид же не вирізнявся ні зростом, ні силою. Він виступив проти Голіата без меча і щита. У нього була найсильніша зброя – віра. Давид цілком поклався на Бога, поборовши свій страх.

Саме страх найчастіше змушує нас порушувати Божі Заповіді. Страх невдачі вселяє нам думку: «У тебе не буде іншого шансу». Страх поразки: «Якщо не вчиниш підступно з кимось, то так учинять з тобою». Страх перед людьми змушує нас бентежитися про те, що подумают друзі. Страх перед бідністю та припущенням переконує нас у тому, «що не вкрадеш – не проживеш». А страх смерті – «якщо не знищиш його, він знищить тебе». Усі наші численні страхи, маскуючись під мудрість і передбачливість, штовхають нас лише до одного – порушення Божого Закону. Ще в Едемі сатана вміло вселив Адаму та Єві думку, що вони втратять щось важливе,

якщо не порушать Божої заборони (див. Бут. 3:4, 5), що Бог приховав від них правду і Йому не в усьому можна довіряти. Відтоді в серцях людей оселився страх. Страх – це відсутність віри. Та щоб випробувати Бога, потрібна віра.

У Давида була ця віра. Точніше, він зробив вибір між страхом і вірою. Він довірився своєму Творцеві. І, стоячи перед Голіатом, Давид дивився на свого супротивника-велетня як на велику мішень, у яку було легко поцілити... Давид не відчував страху, коли цар Саул – його головний ворог – опинився в його владі. Друзі радили Давиду: **«Убий його, інакше він уб'є тебе... Бог дає тобі шанс!»** (див. 1 Сам. 24:3-8; 26:7-12). Проте Давид чудово знав, що Бог дає йому зовсім інший шанс – виконати заповідь і побачити, як Усевишній Сам розставить усе на свої місця.

Давид двічі відмовлявся вбити Саула – «Господнього помазаника». Біблія розповідає про те, що Саул, не бажаючи покаятися, загинув на війні. Давид став царем. Він правив Ізраїлем до кінця життя і передав трон своєму синові Соломону. Часи їхнього правління досі називають золотим століттям Ізраїлю. Низка випадковостей?

Ні, закономірність. Довіртеся Господу не тільки на словах, а й на ділі. Проявіть довіру у своїх молитвах, учинках, способі життя, і ви побачите, як Бог почне діяти у вашому житті.

ОБІТНИЦЯ

Щоб жити за Божими правилами, потрібно їх знати. Вони записані в Біблії. Якщо ви читатимете цю Книгу і приймете рішення виконувати те, що відкрито в ній, усе у вашому житті почне змінюватися на краще. Пророк Ісаїа говорить: **«Тоді клика ти будеш – і Господь відповість»** (Ісаї 58:9). Бог бажає відповісти на наші молитви. Йому не шкода для нас благословень. Ісус обіцяє нам: **«Якщо ж будете перебувати в Мені, а Мої слова будуть перебувати у вас, то чого б тільки захотіли, просіть – і станеться вам»** (Івана 15:7).

Бог готовий виконати Свою обітницю. Проте в Нього є одна умова: нам потрібно перебувати в Ньому, і Його слова мають перебувати в нас. Пізнавайте Христа і Його вчення, намагайтеся жити за ним, і Бог відкриється вам. Ви обов'язково отримаєте відповіді.

Підготувала Ліка Введенська

ПІСНЯ ПІД КУПОЛОМ ВОКЗАЛУ

Було близько дев'ятої години ранку. Я проходив через залу очікування вокзалу. За мою праву руку чіплявся син, а за ліву – молодша донька. Вона трималася міцно: у такій штовханині було легко загубитися.

Величезна зала справляла на моїх маленьких супутників сильне враження. Приглушений гул натовпу розкочувався невідразним відлунням. Раптом мої діти вирішили з'ясувати, як звучатимуть їхні високі голоси і яким буде відлуння в цьому великому приміщенні. Вони по черзі почали видавати високі світлі звуки і раділи своєму відголосю. Однак воно зникало швидко і радість була нетривалою. Тоді діти вирішили, що в цій залі їхні голоси звучать відмінно. І моя донька заспівала своїм чистим голосом, а синочок гучно підхопив: «Надійся, моя душе, надійся на Господа! Усе Йому віддай. Він завжди допоможе...»

Для зали очікування вокзалу, та ще й у ранковий час, це була незвичайна мелодія. На пронизливий свист локомотива, гучні заклики продавця сигарет або веселе насистування мелодії нового шлягеру ніхто навіть не обертав голови. Проте духовна пісня двох дітей у прекрасному звучанні привернула величезну увагу. Одні усміхалися, інші спостерігали за співом дещо розгублено, треті хитали головами.

Однак дітей це не бентежило, тому вони безтурботно співали далі: «Адже нестатки не більше, ніж наш Помічник...»

Повз проходив один шахтар. Він, імовірно, шов через залу очікування, щоб скоротити дорогу. Утомлена хода, схилена голова й опущені плечі... Він мав такий вигляд, немов величезна невидима ноша лежала на його плечах. Звуки пісні досягли і його вух. Він зупинився і серйозним поглядом подивився на дітей – здавалося, ніби він вбирав у себе слова пісні: «Спаси і мою душу, вірний Боже...»

Шаhtar пішов далі, але вже зовсім іншою ходою, немов напився із цілющого джерела. Раптом я зрозумів, що діти, незважаючи на свою наївність і слабкість, зробили дещо велике.

Після обіду мене відвідав мій добрий знайомий, гість здалеку.

«Знаєш, – почав він, – я маю розповісти тобі одну історію. Сьогодні вранці я прибув на ваш вокзал дуже втомленим, сповненим турбот і розчарувань. Багато що в моєму житті останнім часом відбувалося не так, як я планував. І ось я, у глибокій задумі проходячи через залу очікування, раптом почув: “У всіх бурях, у всіх потребах Він охоронятиме тебе, вірний Бог...”

Пісня звучала під куполом вокзалу так, немов це був голос з Небес, який звертався до мого серця. Здається, це

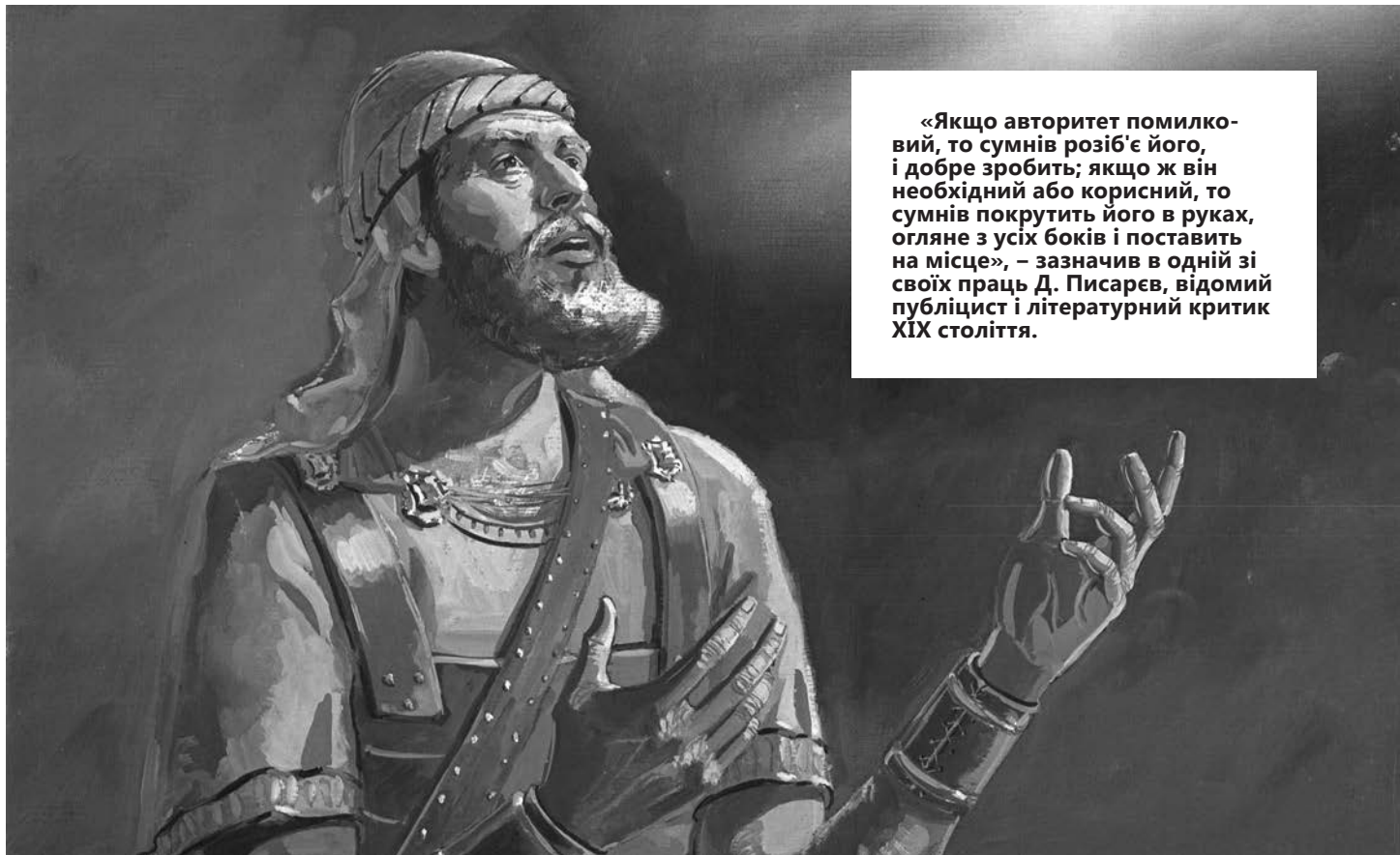
співали якісь діти. Через штовханину я не бачив їх. Однак усі свої турботи і тривоги я поклав на мого Небесного Отця і радісно продовжив свій шлях».

Я швидко схопився і пішов до моїх дітей, обійняв і міцно-міцно поцілував їх.

Вільгельм Буш

АВТОРИТЕТ: ЯК ЙОГО ЗАВОЮВАТИ?

«Якщо авторитет помилковий, то сумнів розіб'є його, і добре зробить; якщо ж він необхідний або корисний, то сумнів покрутить його в руках, огляне з усіх боків і поставить на місце», – зазначив в одній зі своїх праць Д. Писарєв, відомий публіцист і літературний критик XIX століття.

Що являє собою авторитет? І який авторитет можна назвати істинним?

Існує три види авторитету: авторитет посади або соціального стану; авторитет, яким наділяє Бог; і авторитет особистості, який вона набуває в процесі життя. Авторитет посади досить нестійкий, адже ґрунтується тільки на думці людей. У суспільстві авторитет зазвичай мають ті, хто посідає панівне становище, має владу або гроші. Чому? Тому що від них залежить добробут інших людей, до них ставляться з повагою, щоб отримати або не втратити матеріальні блага. Та коли ці багаті й високоповажні люди втрачають своє становище, їхній авторитет зводиться нанівець і про них забувають.

Авторитет, яким наділяє Бог, і авторитет особистості, заснований на вчинках і життєвих принципах людини, набувається не за один день. Щоб завоювати цю непідробну повагу, іноді знадобиться ціле життя. Ця повага не залежить від сім'ї, у якій людина народилася, від її становища в суспільстві. Її авторитет формують її вчинки. Повага до такої людини не будується на миттєвих цінностях і тому залишається в пам'яті інших навіть тоді, коли її самої вже немає на світі.

Слово Боже розповідає нам про Мойсея, якого Сам Бог наділив авторитетом (див. розділ 12 книги Числа). Повагу, яка була набута за допомогою благочестивих учинків, мали Ісус Навин, Мордехай, Естер та інші герої Біблії. Однак такий авторитет дуже легко втратити. Мудрий Еклезіяст влучно зазначив: **«Мертві мухи псують та зашумовують оливу мисливця, – так трохи глупоти псує мудрість та славу»** (Екл. 10:1).

Особисті взаємини з Богом, тверда життєва позиція, заснована на християнських цінностях, вірність у молитві й у служінні Богу та ближнім – ось підстава поваги до християнина. Людина, яка живе за заповідями Христа, стане прикладом для інших не тому, що вона походить з поважної родини або посідає високе становище. Її поважатимуть, зважаючи на її вчинки.

Чудовий приклад залишив нам Ісус Христос. Він завоював нас Своєю любов'ю і жертвою на Голгофі. Будучи Сином Божим, Він став Людиною, щоб спасти нас. Ісус зробив усе для того, щоб ми отримали життя – і земне, і вічне. Справи нашого Господа відродили серця мільйонів людей, які вирішили присвятити себе Йому і слідувати за Ним. Ось найбільша повага, якої лише можна досягти як на Землі, так і на Небі.

Василь Євчик

«Щастя не можна купити. Воно залежить не стільки від того, як багато в нас грошей, скільки від того, які в нас взаємини із самими собою, з іншими людьми і Богом. Відчуття щастя з'являється не так від того, що ми щось маємо чи отримали, як від того, що ми досягли поставлених перед собою цілей. Щастя приходить до нас не тоді, коли ми щось беремо від життя, а тоді, коли щось віддаємо іншим».

Бен Карсон

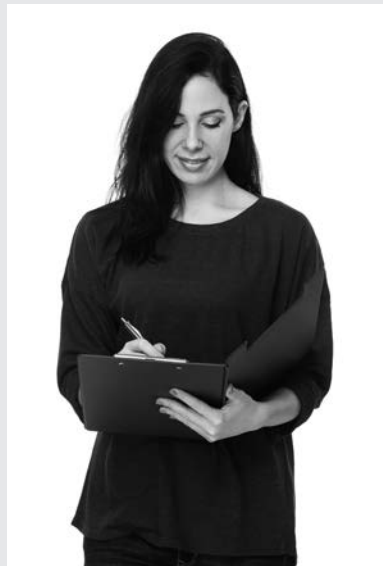

«Одного разу шторм закінчиться, і ти не згадаєш, як його пережив. Ти навіть не будеш упевнений у тому, чи закінчився він насправді. Проте одне беззаперечно: вийшовши зі шторму, ти ніколи знову не станеш тією людиною, якою ввійшов у нього. Тому що в цьому і був його сенс».

Харукі Мураками

«Жодний робочий проект, жодний життєвий план не може бути міцним і досконалим, якщо він охоплює лише короткі роки людського життя і не націлений на вічне майбутнє».

Е. Уайт

Заповіт з Богом

«Якщо будуть синове твої пильнувати Мого заповіта й свідчення Мого, що його Я навчатиму їх, то й сини їхні на вічні віки будуть сидіти на троні твоїм!» (Псал. 132:12).

Заповіт, або союз, – це договір між двома сторонами, який передбачає як права, так і обов'язки. Невиконання угоди однією зі сторін звільняє іншу від зобов'язань.

У наведеному вище псалмі Бог говорить про Свій заповіт: «...Пильнувати Мого заповіта». У Біблії ми читаємо про заповіді між Богом і людьми. Вони містять обітницю на певних умовах. Бог обіцяє щось і затверджує умови. Невиконання людьми цих умов звільняє Бога від виконання обітниць.

Заповіт відрізняється від формального договору тим, що він заснований на любові. У звичайній угоді кожна сторона переслідує лише власні інтереси. Такий договір повинен бути взаємовигідним. Заповіт між Богом і людиною укладається винятково в інтересах людини, заради її блага.

Ми нічим не можемо обдарувати Бога. Господь – Володар Усесвіту; Він був, є і буде вічно. Незалежно від того, вірите ви в це чи ні, приймає Його чи ні, Він залишається Богом. Якщо ви відкидаєте заповіт з Господом, це не впливає на Його буття. Коли ви укладаєте заповіт з Ним, тільки ви маєте з цього користь.

Псалмист у вищенаведеному вірші передає волю Бога. Єдине, чого Господь чекає від людини, – вірності Його заповіту. Виконання умов заповіту свідчить про любов між Богом і людиною.

Якщо чоловік і дружина порушують шлюбну обітницю, цим вони свідчать, що між ними вже немає любові. Шлюб розпався, і кожен іде далі своїм шляхом.

Саме так чинить людина щоразу, коли порушує заповіт. Обітниця Бога поширюється і на її нащадків. У світі багато незбагнених страждань і болю, але іноді це наслідки рішень, прийнятих попередніми поколіннями.

Сьогодні саме час замислитися над вашим ставленням до заповіту. **«Бо ніхто з нас не живе сам для себе, і ніхто сам для себе не вмирає»**, – пише апостол Павло в Римл. 14:7. Будь-яке рішення, що ми приймаємо сьогодні, матиме наслідки в нашому житті й житті наших дітей та онуків.

Тому сьогодні, перш ніж узятися до роботи, нагадайте собі сказане Богом: **«Якщо будуть синове твої пильнувати Мого заповіта й свідчення Мого, що його Я навчатиму їх, то й сини їхні на вічні віки будуть сидіти на троні твоїм!»**

Дві жінки

«Вода крадена – солодка, і приємний прихований хліб...» (Прип. 9:17).

Якщо людина не ходить Божими шляхами, її розум працює дуже дивно. Вона шукає задоволення, а знаходить біль, біжить за радістю, а наздоганяє смуток. Думає, що тільки заборонене приносить задоволення, що солодкою може бути тільки крадена вода, а приємним – прихований хліб.

Однак заборонене схоже на троянського коня, прекрасного зовні, який пробуджує гордість, розпалює людські пристрасті, але всередині приховує небезпеку та смерть.

У дев'ятому розділі книги Приповістей описані дві жінки, які сидять біля дороги і привертають увагу чоловіків. Це алегорія мудрості й безумства. Перша закликає людей до життя. Секрет життя полягає в тому, щоб ходити Божими шляхами.

Друга жінка – нерозсудлива, нерозумна. Вона теж кличе перехожих, пропонуючи крадену воду й прихований хліб. Вода символізує життя. Пустеля – це територія смерті, адже там немає води. Нерозумна жінка пропонує воду. Однак крадене життя – це не життя, крадене задоволення – не задоволення.

На жаль, ми починаємо розуміти це занадто пізно, коли з'явився біль, розпалася сім'я, репутація зіпсована, а цінності та принципи зруйновані...

Хліб життєво необхідний, це основний продукт харчування. Він невигадливий, простий. Якщо їсти прихований хліб, то на перший погляд він може здатися смачнішим, однак залишає гіркий присмак і невдоволення. Ти їси та їси, але не насичуєшся. Шукаєш – і не знаходиш. Серце залишається порожнім.

Немає нічого кращого, ніж жити при світлі дня, прозоро й чесно. Живи так сьогодні. Слухай голос мудрості й не піддавайся голосу спокуси, як би голосно він не кричав про те, що «вода крадена – солодка, і приємний прихований хліб...»

«Людська любов має запозичити свої найтісніші зв'язки від любові Божественної. Тільки там, де панує Христос, може існувати справжня, глибока, безкорислива любов».

Е. Уайт

НЕ ЗРИВАЙТЕ ПЛОДИ ДЕРЕВА ПІЗНАННЯ

«Привчай юнака до дороги його, і він, як постаріється, не уступиться з неї» (Прип. 22:6).

Рік за роком цікавість людини спонукає її шукати дерево пізнання. Часто людина думає, що зриває найзаповітніший плід, і все лише для того, щоб потім, як Соломон, визнати його марнотою і дрібницею, якщо порівняти з істинною святістю, яка відкриває ворота міста Божого. Амбіції ведуть до пошуків знань, які принесять самовдоволення, славу, перевагу. Результат цих пошуків – століття темеряви й помилок. Люди висуюють свої теорії, вважаючи, як і наші прабабки, котрих спокушав сатана, що вони стануть, як боги. Проте ці настрої суперечать Слову Божому.

УЧИТЕЛЬ У ДОМІ

Як мудрі вчителі, батьки повинні старанно навчати своїх дітей співпрацювати з Богом. Їм потрібно з молитвою і турботою навчитися проявляти доброту, ввічливість, любов, але не сліпе захоплення. Яке чудове прислів'я: «Як спрямуєш дерево, так воно і виросте»! Батьки, пам'ятайте, що виховання дітей з раннього віку – ваш священний обов'язок.

ВИХОВАННЯ В РАНЬОМУ ВІЦІ

Перші шість-сім років життя треба звертати більше уваги на фізичний, ніж на інтелектуальний розвиток. Після цього, якщо в дитини нормальний фізичний стан, час необхідно приділяти і тому й іншому. Батьки, особливо матері, повинні бути наставниками в ранньому віці. У цей період діти зазвичай цікавляться природою. Вони ставитимуть запитання про те, що бачать і чують, тому батькам не можна втрачати можливість наставляти їх і відповідати на нескладні запитання.

ДО ЯКОГО ВІКУ ВИХОВУВАТИ ДІТЕЙ УДОМА

Саме перші сім років дитина відчуває стійкий поганий або хороший вплив. Багатьом дітям заподіяли шкоди на все життя через те, що розвивали їхній інтелект, нехтуючи фізичним розвитком. Нерозумні батьки занадто рано посадили їх за парту.

ВПЛИВ ДОМАШНЬОЇ ОСВІТИ

Зробіть заняття з дітьми радісними і цікавими, це додасть вам впевненості в пошуках методів їхнього спасіння. Мудро і смиренно заохочуйте дітей; тоді невіра зникне, ви самі здобудете віру. З кожним днем зростатимуть впевненість і радість від того, що ви самі пізнаєте Господа і навчаєте цього своїх дітей.

БОЖЕ СЛОВО І ПРИРОДА

Мати повинна виховувати в собі й у своїх дітях любов до всього живого. Звертаючи увагу дітей на різноманіття кольорів і форм, вона може представити їм Бога, Який усе створив прекрасним, привабливим для ока і серця. Вона може спрямувати їхні думки до Творця і розбудити в їхніх маленьких серцях

любов до Небесного Отця, Котрий проявив велику любов до них. Батькам треба бачити руку Бога в кожному творінні. Природа – прекрасне навчальне приміщення для дітей від восьми до десяти років. Її комори – найкращий підручник. Такі уроки, закарбовані в юних серцях серед приємних і привабливих картин природи, не скоро забудуться.

ДОМАШНІ ОБОВ'ЯЗКИ

Кожна мати повинна бути вчителькою, а кожен дім – школою, де дитина отримує перші уроки, серед яких повинні бути і уроки праці. Мами, дозволяйте малюкам гратися на свіжому повітрі, слухати спів птахів і осягати любов Бога, явлену в Його творіннях. Навчайте їх з книги природи, а потім, коли їхні уми зміцніють, можна використовувати і звичайні книги. Та вже з раннього віку дитину треба привчати бути корисною. Допоможіть їй зрозуміти, що, як член сім'ї, вона повинна виконувати повсякденні домашні обов'язки і фізичною працею допомагати своїм рідним.

ОБОВ'ЯЗКИ, ЯКІ ВИХОВУЮТЬ

Дуже важливо, аби батьки знаходили для своїх дітей домашні заняття, що відповідають їхньому віку й фізичному розвитку. Дітям треба доручати не просто роботу, а те, що б їх зацікавило. Їхню розумову і фізичну енергію необхідно спрямовувати в правильне русло з раннього віку. Якщо батьки нехтують цим, вони завдають своїм дітям істотної шкоди, бо сатана завжди готовий щось запропонувати.

ФІЗІОЛОГІЯ І ГІГІЕНА

З раннього віку дитині треба розповідати про будову тіла. Ми можемо захоплюватися творіннями Божими, явищами природи, але найдосконалішою і найпрекраснішою є людина. Ось чому дуже важливо навчати фізіології. Вона повинна стати підставою всієї подальшої освіти. Також батькам треба привчати дитину до особистої гігієни.

КУЛЬТУРА ГОЛОСУ

Найкращою школою виховання культури голосу є дім. Намагайтеся не драгувати дітей, навпаки, заохочуйте лагідні інтонації, виразну і просту мову. Мами повинні наслідувати приклад Христа і говорити ніжно та з любов'ю.

ДІТИ ПОВИННІ РОЗДІЛЯТИ ТЯГАР БАТЬКА Й МАТЕРІ

Боже схвалення спочиває на дітях, які з радістю беруть участь в повсякденних справах сім'ї, розділяючи тягар своїх батьків. Вони будуть винагороджені фізичним здоров'ям і душевним спокоєм. У них буде перевага бачити довгі дні своїх батьків, які мали час для відпочинку та спілкування завдяки своїм дітям. Виховані в такому дусі діти стануть корисними членами суспільства. Їхня освіта значно перевершить освіту тих, хто з раннього віку сидів над підручниками в класному приміщенні, коли ні тіло, ні розум ще не були готові до таких навантажень.

Тисячі дітей залишаються без належного виховання. Матері кажуть: «Це стільки клопоту, я вже краще сама, не чіпайте мене». Відмовляти дітям

у невеликих уроках неправильно. Нехай вони перебувають поруч з вами, нехай ставлять запитання, а ви відповідайте з терпінням. Доручіть щось вашим маленьким дітям і дайте їм відчути радість від того, що вони допомагають вам, навіть якщо це й не так. Не відштовхуйте дітей, коли вони намагаються чинити правильно. Якщо щось розбіб'ється, станеться неприємність, вони припустяться помилки, не сваріть їх. Усе їхнє майбутнє життя залежить від виховання в ранньому віці.

ЗАГАЛЬНА КУЛЬТУРА

Регулярність повинна бути правилом у формуванні всіх звичок, зокрема й заощадливості. Навчайте дітей, що гроші, витрачені на непотрібні речі, не були використані за призначенням.

ДИСЦИПЛІНА В ДОМІ

Багатьом батькам доведеться відповісти за нехтування своїми дітьми. Діти часто ростуть самі, ніхто їх не виховує.

Батьки представляють дітям Бога, тому їм доведеться звітувати за довірені їм душі. Негайно змініть своє ставлення і станьте вірними своїм дітям. Невже ви дозволите їм загинути через вашу недбалість? Діти, які могли би бути спасенні, загинуть через недбайливих батьків.

Батьки, виправляйте дітей. Починайте, коли вони ще маленькі, коли простіше закласти правильну основу і придушити погані нахили. Наставляйте дітей у любові. Не дозволяйте їм діяти на власний розсуд, доки ви не розсердитесь і вам не доведеться їх покарати. Таке покарання веде до зла, а не виправляє. Після того як ви зробите все можливе, віддайте дітей у руки Божі та просіть Його допомогти вам. Просіть Бога стримати їхні бажання, зробити їх м'якими і ніжними з допомогою Святого Духа. Він почує ваші молитви і з радістю відповість на них. Шукайте допомоги в Слові Божому, і ви врятуєте своїх дітей.

Діти – здобич ворога, тому що вони ще не під благодаттю, не відчували очищувальної сили Ісуса. Злі ангели мають доступ до цих дітей, а деяким батькам все одно, і вони дозволяють своїм малюкам жити без обмежень. Батьки повинні наставляти і виправляти своїх дітей, а потім просити в Бога благословень. Завдяки вірності й невтомній праці батьків та благословенням і благодаті Божій сили зла будуть переможені, а діти опиняться під освячувальним впливом.

УМОВИ В БАГАТЬОХ ОСЕЛЯХ

Багато батьків нехтує своїми обов'язками. Подібно до Ілія, вони не обмежують своїх дітей, а потім відряджають їх до навчальних закладів, щоб там вони навчилися того, що повинні були дізнатися в батьківському домі. А якщо діти оберуть погане товариство і чинитимуть неправильно, тоді звинувачення падають на вчителів і школу. У багатьох випадках осуду заслуговують батьки. У них була перша і найсприятливіша можливість контролювати і виховувати своїх дітей, коли серце ще не було запеклим, а розум і душа піддавалися впливу. Однак через батьківську ліню дітям часто дозволяють чинити за своїми примхами, доки вони не укоріняться на хибному шляху.

Діти не відчують докорів сумління. Багато з них ходить, куди бажає, і робить, що заманеться. А їхні батьки настільки бояться дитячого невдоволення, що, за прикладом Ілія, не обмежують їх жодними рамками. Тому часто відступлення від Бога є наслідком нехтування батьками своїх обов'язків. Стан таких дітей плачевний. Вони називають себе християнами, але їхні батьки не дбали, щоб навчити їх бути такими.

СВЯТА ДОВІРА

Кожну дитину Господь довіряє в руки батьків. Він каже їм: «Візьміть це дитя і виховайте його для Мене, щоб воно прославило Моє Ім'я і стало каналом, через який Я виллю благословення на світ». Потрібно дещо більше, ніж однокі і часткова освіта. Перші уроки надзвичайно важливі.

З «Приватної колекції» християнської письменниці Еллен Уайт

ЧОМУ БОЛЯТЬ ЯСНА?

• **Стоматит** – запальне захворювання слизової оболонки ротової порожнини. Він часто свідчить про системне захворювання. Можливі причини стоматиту: інфекції, травма, подразнювальні й токсичні речовини, алергічні й аутоімунні захворювання, авітаміноз, лейкози й агранулоцитоз. До основних симптомів захворювання належать гіперемія, набряк, свербіж, печіння та сухість слизової оболонки ротової порожнини. Виразкові стоматити можуть супроводжуватися неприємним запахом з рота і слиною з кров'ю.

• **Гінгівіт** – запальне захворювання ясен, при якому вони стають червоними, чутливими й починають кривавити при мінімальній травмі. Основною причиною захворювання вважається неповноцінна гігієна ротової порожнини, унаслідок чого утворюється бактеріальний

наліт – липка безбарвна плівка на зубах. Якщо зубний наліт не видаляти, тоді утворюється твердий і пористий зубний камінь. До розвитку гінгівіту призводять неправильно накладені пломби, протези, дихання ротом, залишки їжі між зубами, викривлення зубів і порушення прикусу. Гінгівіт найчастіше трапляється при цукровому діабеті, аутоімунних захворюваннях і ендокринних розладах, у підлітків і вагітних. Зниження опору організму до інфекцій також відіграє важливу роль. Якщо лікування гінгівіту ігнорувати, то згодом розвивається пародонтит.

• **Пародонтит** – це запальне захворювання тканин, що оточують і підтримують зуби. При пародонтиті інфекція в ротовій порожнині проникає в простір між зубом і яснами, починаючи поступово руйнувати зв'язку кореня зуба з кісткою. При цьому між зубом і яснами утворюється зубояснева кишеня, заповнена нальотом. У підсумку кістка, що підтримує зуб, постійно руйнується, і на пізніх стадіях захворювання це призводить до випадання зубів. Пародонтит вважається основною

причиною втрати зубів у дорослих. На ранній стадії він проявляється свербежем, пульсацією в яснах, зуби стають рухливими, з'являється неприємний запах з рота. Коли цей процес прогресує, рухливість зубів збільшується, їхні шийки оголюються та стають чутливими. Пародонтит може періодично загострюватися, і тоді в яснах з'являється різкий біль, підвищується температура тіла. Ясна набрякають, стають яскраво червоного кольору, із зубоясневої кишені починає виділятися гній.

Одним із найефективніших засобів при загостренні пародонтиту є відвар з листя шавлії на молоці. Зазвичай після 3-4 полоскань цим засобом спостерігається значне поліпшення: зменшуються або зникають набряк і больові відчуття в яснах. На друге місце за ефективністю можна поставити незрілі волоські горіхи. Їх зривають на стадії молочно-воскової стиглості, кожен горіх загортають у папір і зберігають у холодильнику в поліетиленовому пакеті. Один раз на день необхідно готувати кашку з 1-2 горіхів і прикладати її на запалені місця ясен.

Недолік цього засобу тільки в тому, що на деякий час ясна й зуби забарвлюються в коричневий колір.

Якщо в яснах є гнійні кишені, тоді їх слід промити перед застосуванням вищеописаних засобів. Для цього потрібно використовувати содовий розчин (1 ч. л. соди на склянку води) або розчин перекису водню (3 % розчин перекису розводять з водою у співвідношенні 1:1). Для полоскання ротової порожнини при пародонтиті ще рекомендують використовувати водний настій з трави реп'яшка, звіробою, кореня оману, лепехи і кори дуба.

Використовуючи ці прості рецепти, ми не повинні нехтувати правилом відвідувати стоматолога, щоб вчасно видаляти зубний наліт і камені, тоді основна причина хвороби буде усунена. Проте сьогодні Бог бажає, щоб ми прибрали каміння зі шляху, що веде до Нього. Це може бути каміння невір'я, себелюбства чи байдужості, що заважає йти вперед не тільки нам, а й іншим людям, котрі шукають Господа. **«Будуйте дорогу, будуйте дорогу, дорогу ту біту, очистьте від каменя, підійміть над народами прапора!»** (Ісаї 62:10). Якщо ми високо піднімемо прапор істини та впевнено рухатимемося правильним шляхом, прибираючи всі камені спотикання, тоді багато людей піде за нами до Господа.

НЕБЕЗПЕЧНИЙ ПОЦІЛУНОК

Поцілунок є одним із проявів людських емоцій. Однак не слід забувати, що під час поцілунку відбувається обмін слиною та мікробами. У ротовій порожнині живуть мікроорганізми 500 видів. У теплій, темній і вологій ротовій порожнині вони швидко розмножуються й потрапляють далі в організм через травний тракт і дихальні шляхи. При певних проблемах із зубами та яснами з'являється небезпека виникнення серйозних захворювань.

• **Серцево-судинні захворювання.** Бактерії з ротової порожнини можуть потрапляти в кров і прилипати до судин, що несуть кров до серця. Таким чином створюється передумова для розвитку й ускладнення атеросклерозу, що призводить до поступового блокування судин. Нещодавнє дослідження вчених з Університету Північної Кароліни (США) показало, що у 85 % людей, які

пережили інфаркт, була важка форма захворювання ясен.

• **Інсулт.** Дослідження свідчать, що люди із захворюванням ясен (важка форма) більше схильні до інсульту. Ризик його виникнення зростає приблизно удвічі, якщо порівняти з тими, хто не має проблем із зубами.

• **Діабет.** Люди, які страждають на цукровий діабет і захворювання ясен, мають утричі більший ризик інфаркту, якщо порівняти з діабетиками без такого захворювання.

• **Пневмонія.** Дослідники з Університету Буффало (США) з'ясували, що хвороботворні мікроорганізми, виявлені в зубному нальоті, можуть потрапляти глибоко в дихальні шляхи та спричиняти запалення легень.

Центр з контролю та профілактики захворювань США говорить про те, що більшість дорослих людей має ознаки захворювання ясен, а близько 14 % з них у віці 45-55 років – у важкій формі. Важливо не дозволяти небезпечним бактеріям розмножуватися в ротовій порожнині. Тому вживайте збалансовану їжу з достатньою кількістю свіжих фруктів та овочів, обмежте споживання цукру. Дослідження, проведені в Інституті Вівекананда (Індія) й Іллінойському університеті (Чикаго), показали, що сік журавлини перешкоджає прилипанню мікроорганізмів до зубів, а також життєдіяльності та

розмноженню патогенних бактерій. Тому вчені рекомендують пити сік журавлини для профілактики утворення зубного нальоту й захворювань ясен.

Не забувайте також, що під час поцілунку з малознайомими людьми ви ризикуєте підхопити застуду, грип, інфекційний моноклеоз, герпес 1-го і 2-го типів, туберкульоз, сифіліс і деякі інші захворювання, що виникають під дією хвороботворних мікроорганізмів. Тому важливо не тільки тримати ротову порожнину в постійній чистоті, але й виявляти чистоту і вірність у стосунках з іншими.

Якщо ви ще не в шлюбі, не поспішайте дарувати свій поцілунок тому, хто вам сподобався. Якщо у вас є сім'я, не руйнуйте її своєю невірністю. Лише один поцілунок невірності може завдати вам більше страждань, ніж усі інші сімейні конфлікти й негаразди. Слово Боже говорить: **«Шлюб у всіх хай буде у великій пошані, і ложе незаплямоване, а розпусників і перелюбників судитиме Бог»** (Євр. 13:4). Нехай у наших сімейних стосунках живе чиста любов, що описана в книзі Псалмів над піснями. Нехай наші уста будуть спрямовані до тих, кого подарував нам Господь, про кого довірив піклуватися та ніжно любити. **«Уста його – солодоці, і він увесь пожадання... Оце мій коханий, й оце мій дружок, дочки єрусалимські!»** (П. Пісень 5:16). **«Я належу своєму коханому, а мені – мій коханий...»** (П. Пісень 6:3).

Найдорожчий зуб

У 1816 році зуб, що, ймовірно, належав британському вченому Ісааку Ньютону, був проданий на лондонському аукціоні за 730 фунтів стерлінгів. Якби цей продаж відбувався сьогодні, то за нинішнім курсом вартість зуба становила б понад 35 000 доларів. Безумовно, навіть усі свої зуби ми не продамо за такі гроші, але для нас вони мають не меншу цінність.

Завдяки зубам ми добре переживуємо їжу, вони необхідні для правильної вимови та формування симетричного овалу обличчя. У дорослої людини налічують 32 зуби. За своєю будовою вони трохи відрізняються один від одного. Кожен зуб має великий корінь, що входить глибоко в щелепу. Там він міцно й нерухомо фіксується за допомогою спеціального зв'язкового апарату. Завдяки цьому створюються особливі умови для амортизації, тому кістки щелепи захищені від руйнування, адже під час жування навантаження на корінний зуб може сягати 100 кг.

Ближче до поверхні зуб має так звану шийку, яка потім переходить у коронку. Коронка зуба вкрита емаллю – найтвердішою частиною зуба. За міцністю її часто порівнюють з алмазом. Корінь зуба складається з цементу – тканини, що за своєю будовою нагадує кістку. Однак основна маса зуба представлена дентином. Дентин – жива тканина, у якій інтенсивно відбувається обмін речовин. Складається він з безлічі дрібних каналів, клітин одонтобластів і тонких волокон. Дентин насичений мінеральними солями, що надає йому особливої міцності.

Усередині зуб містить крихку тканину, яка називається пульпою. Вона дуже чутлива, тому що має безліч нервових закінчень. У глибині пульпи проходить канал, через який у зуб потрапляють судини і нерви. Зуби дорослої людини – це живі органи, але при пошкодженні вони практично не відновлюються, тому важливо стежити за їхнім здоров'ям.

Аби зберегти зуби здоровими, їм необхідно приділяти належну увагу. Чистіть їх уранці після сніданку та ввечері перед сном, а також полощіть ротову порожнину після кожного прийому їжі. Зубну щітку необхідно добре полоскати водою після чищення зубів і міняти щотижня. Для повноцінного видалення залишків їжі між зубними проміжками використовуйте зубну нитку. Для профілактики відвідуйте лікаря-стоматолога раз на рік. Проте пам'ятайте, що здорові зуби не в тих, хто їх лікує, а в тих, хто постійно за ними доглядає.

Також необхідно ретельно стежити за своїм духовним станом. Тож прислухаймося до поради Ісуса Навина, яку він дав ізраїльському народу:

«Тільки дуже пильнуйте виконувати заповідь та Закона, що наказав був вам Мойсей, раб Господній: любите Господа, Бога вшого, і ходити всіма Його дорогами, і додержувати Його заповіді, і линути до Нього, і служити Йому всім вашим серцем та всією вашою душею» (І. Нав. 22:5).

Олексій Хацинський

РАДІО, ЯКЕ ДАРУЄ НАДІЮ...

ДЕ СЛУХАТИ?

- В Інтернеті 24/7
radio.hope.ua
- Через додатки
для Android та iOS
- На SoundCloud
- В офлайн-режимі
через подкасти

Завжди на зв'язку
0 800 30 20 20

radio.hope.ua

ВИВЧАЙМО БІБЛІЮ РАЗОМ!

Замовляй
безплатний
курс для себе
та своєї сім'ї

0 800 30 20 20
(*безплатно
з мобільних
та стаціонарних
телефонів України)

БІБЛІЙНІ УРОКИ

- «Вірую» (укр./рос.)
- «Нове життя» (укр./рос.)
- «Дивовижні факти» (укр./рос.)
- «Притчи Равби Іисуса» (рос.)
- «Еммануїл» (рос.)
- «Таємниці пророка Даниїла» (укр./рос.)
- Discover (рос.)

УРОКИ ДЛЯ ДІТЕЙ

- «Дивовижні пригоди» (укр.)
- «Твоя подорож» (укр.)

УРОКИ ДЛЯ ПІДЛІТКІВ ТА МОЛОДІ

- «Формула життя» (рос.)
- «10 вопросов к Богу» (рос.)

УРОКИ З ПСИХОЛОГІЇ СІМЕЙНИХ СТОСУНКІВ

- «Когда любовь
возвращается домой» (рос.)

ВІЧНИЙ СКАРБ

Щомісячна християнська газета

Видавець – видавництво
«Джерело життя»

Відповідальний за випуск –
директор видавництва
«Джерело життя»
Василь Джулай

**Головний редактор
видавництва**
Лариса Качмар

Богословська експертиза
доктор богослов'я
Ігор Корещук

Відповідальний редактор
Яна Хорощко

Коректори
Людмила Шаповал
Ганна Борисовська

Дизайн та верстка
Артур Аптер

Відповідальна за друк
Тамара Грицюк

Підписано до друку 14.03.2019 р.
Наклад 100 000 прим.
Адреса: 04071, м. Київ,
вул. Лук'янівська, 9/10А
E-mail: dzherelo@ukr.net;
Тел.: (044) 425-69-06

Редакція залишає за собою право
друкувати матеріали в дискусійно-
му порядку, не поділяючи поглядів
автора, а також право редагувати
і скорочувати тексти. Рукописи не
рецензуються і не повертаються.
Оголошення, реклама та листи допи-
сувачів друкуються мовою оригіналу.
Листування ведеться лише на сторін-
ках газети. Відповідальність за зміст
статей несе автор.

Якщо ви бажаєте пожертвувати кошти
на розвиток газети, можете це
зробити через банк.

Наші реквізити:
Одержувач: УКУ АСД
Код ЄДРПОУ 19350731
р/р 26006149457
МФО 380805
Банк: ПАТ «Райффайзен Банк Аваль»
у м. Києві
Призначення платежу:
добровільні пожертви

**Свідцтво
про державну реєстрацію**
Серія КВ №8176 від 03.12.2003

НАША АДРЕСА

НАГОРНАЯ ПРОПОВЕДЬ И СОВРЕМЕННАЯ ЭТИКА

Ведущий:
Олександр Болотніков

ЩОП'ЯТНИЦІ О 20:20
НА ТЕЛЕКАНАЛІ "НАДІЯ"

